

BESTE BOEKENJUF/MEESTER 9 VERHALEN UIT DE PRAKTIJK

interview met minister Pascal Smet

Volgens het PISA-rapport scoren we erg laag in leesinteresse. Hoe komt het volgens u dat zo weinig leerlingen voor hun plezier lezen?

'Het PISA-rapport geeft ons weliswaar een zeer hoge score voor technisch lezen, maar op vlak van leesinteresse zetten we inderdaad een erg laag resultaat neer. In peilingen naar interesse blijken onze leerlingen echter nooit goed te scoren, of het nu om wiskunde, Nederlands of lezen gaat. Jongeren hebben sowieso de neiging zich kritisch uit te laten over alles wat met school te maken heeft. In die zin kan je de resultaten van het PISA-onderzoek daarom ook voor een stuk relativiseren. Tegelijkertijd moeten we ons natuurlijk wel de vraag durven stellen hoe het komt dat jongeren niet graag lezen: waar komt die negatieve leesinteresse vandaan? Legt het onderwijs niet té veel de nadruk op de technische aspecten van het lezen? Zijn de literatuurlijsten die in scholen circuleren verouderd? Welke boeken staan er in de klasbibliotheek? Ik denk dat het erg belangrijk is om een aantrekkelijke context te creëren die inspeelt op de interesses van jongeren zélf en hen zin geeft om te lezen. Lezen hoeft wat mij betreft ook niet beperkt te blijven tot het literaire lezen, maar kan vele vormen aannemen: aan het lezen van tijdschriften, strips of zelfs computerteksten kan je ook veel plezier beleven en dat kan later misschien de aanleiding vormen om ook andere boeken ter hand te nemen.'

Herinnert u zich een inspirerende leerkracht uit de lagere school? Een boekenmeester of -juf avant la lettre? Hoe werd u tot lezen verleid?

'Het was niet zozeer een leerkracht die me tot lezen heeft aangezet, dan wel mijn moeder: zij stimuleerde me van jongs af aan om boeken te lezen en nam me als kind ook altijd mee naar de bibliotheek. Dat ervoer ik allerminst als een verplichting, maar eerder als uitstap: lezen was voor mij de wereld ontdekken en bood me soms zelfs een venster op een andere realiteit. Ik kon vrij snel lezen en heb vroeger dan ook heel wat boeken verslonden. Dat ik als kind veel fantasie had, had dan ook veel te maken met de boeken die ik las. Ik ben de mensen die mij met het leesvirus hebben aangestoken altijd zeer dankbaar geweest.'

Over welke kwaliteiten beschikt een ideale boekenjuf of -meester?

'Zonder over het ideale profiel te willen spreken, zie ik wel een aantal eigenschappen terugkeren: zelf graag lezen en een grote dosis nieuwsgierigheid voor alles wat zich aandient lijken me evident. De belangrijkste eigenschap echter van een boekenjuf of -meester is volgens mij de gave om jongeren ervan te overtuigen dat het lezen van een boek geen 'corvee' is, geen verplichte opdracht, maar een prachtig cadeau aan jezelf. Het is iemand die zijn of haar leesplezier weet te delen met anderen en aanstekelijk kan vertellen over boeken die zij of hij zelf heeft gelezen. Tot slot geeft een boekenjuf of -meester interessante tips, maar houdt hij of zij ook rekening met boekentips van jongeren zelf...'

Moet de lerarenopleiding meer gestimuleerd worden inzake leesbevordering?

Leesplezier doe je normaliter al op nog vóór je aan een lerarenopleiding begint. De realiteit leert ons helaas dat dat vaak niet het geval is en jammer genoeg moeten leraren in opleiding zelf nog maar weinig boeken lezen, laat staan dat ze dat lezen zullen stimuleren bij hun toekomstige leerlingen. Volgens mij is er inderdaad nog wat werk aan de winkel. Het komt er daarom op aan om ook binnen de lerarenopleiding gunstige omstandigheden te creëren die aanzetten tot lezen én overbrengen van leesplezier op anderen. Lerarenopleidingen zouden met andere woorden broeihaarden van leesplezier moeten zijn met een hoge 'besmettingsgraad'.

Pascal Smet is Vlaams Minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

Inhoud

Joke Maes

Vrije Basisschool
Klavertje 4, Olmen

"alles mag, zolang de
kinderen maar lezen"

pagina 4

Ann Muyle

Vrije Basisschool
Driekoningen,
Torhout

"zien lezen, doet lezen"

pagina 9

Kim Hallet

Vrije Basisschool
St-Gertrudis,
Landen

"eten en poëzie, dat werkt
altijd"

pagina 6

Ilse Stalpaert

Sint-Jozefschool,
Mere

"genieten is het centrale
woord"

pagina 12

Interview met minister Pascal Smet

pagina 1

Interview met Daniëlle Daniels

pagina 14

50 keer inspiratie voor wie graag met boeken werkt

pagina 16

Agnes Peeters

kleuterschool
Wiebelwoud,
Tessenderlo

**"kinderen worden hier
verwend met boeken"**

pagina 18

Conny Durnez

kleuterschool
De Graankorrel,
Geluwe

**"leesprinses in haar eigen
leespaleis"**

pagina 20

Anja Mast

Vrije Basisschool
Trapop, Retie

**"gebruikt leesmotivatie
als drijfkracht"**

pagina 24

Lies Punnewaert

Gemeentelijke
Basisschool Van
Asbroeck, Jette

**"heeft alles al een keertje
uitgeprobeerd"**

pagina 22

Ann Tronquo

Jenaplanschool
De Feniks, Gent

**"gedachten zijn nooit af,
maar steeds in beweging"**

pagina 27

Interview met Geert Van den Bossche

pagina 30

Colofon

pagina 31

Joke Maes

Joke Maes (32)

is de boekenjuf van de Vrije Basisschool 'Klavertje 4' in Olmen. Zij werkt als zorgcoördinator en is daarnaast ook halftijds de juf van het eerste leerjaar. Vorig jaar werd zij genomineerd voor Beste Boekenjuf van 2010 en werd dankzij haar talrijke initiatieven rond boeken mooi vierde. Dit schooljaar is Joke nog gedreven en dat leidde tot een nieuwe nominatie.

4

'De laatste vijf jaar heeft de school geïnvesteerd in de aankoop van nieuwe boeken. De oude planniboekjes werden vervangen en bij de keuze van nieuwe boeken werd er rekening gehouden met de leesniveaus en de leefwereld van de kinderen. Als boekenjuf probeer ik de kinderen een ruim aanbod aan te bieden: leesboeken, informatieve boeken, tijdschriften, strips... Alles mag, zolang de kinderen maar lezen! In het eerste leerjaar werk ik ook met een **muurkrant**: de leerlingen brengen zelf artikels mee uit kranten of tijdschriften, waar ze over willen vertellen in de klas.'

'De leerlingen maken dagelijks gebruik van de **schoolbibliotheek**. Het is opvallend hoe populair de kinderboekenreeks 'Geronimo Stilton' wel is, maar ook strips en informatieve boeken zijn momenteel erg in trek. Elke klas heeft ook een beperkte klasbibliotheek. Hierbij worden we ondersteund door de gemeentelijke bibliotheek van Balen, omdat we een enorme toename van leerlingen gekend hebben. De bib komt

één keer per maand langs, aangezien we niet gevestigd zijn in het centrum van Olmen. Zelf gaan wij met de leerlingen minstens één keer per jaar bij hen op bezoek. In de toekomst zouden we de schoolbibliotheek en iedere klasbibliotheek ook willen verrijken met een aantal prentenboeken. Vanaf het derde leerjaar komen deze boeken weliswaar in mindere mate aan bod, al blijven de kinderen hier wel enorm van genieten.'

'De schoolbibliotheek is gevestigd in het gezelligste kamertje van de school, namelijk de **torenkamer**. Dit kamertje was vroeger de kapel van het klooster. Door de leerlingen van het tweede leerjaar werd deze kamer omgedoopt tot het kamertje van Pluk van de Petteflet en daarom hebben wij de inrichting ervan ook gebaseerd op het gelijknamige boek van Annie M.G. Schmidt. Je kunt er Pluk en zijn kraanwagentje terugvinden en in de gang wijst Karel met zijn houten poot de weg naar de Petteflet.'

'Onze school probeert zoveel mogelijk de werking van een echte bibliotheek na te bootsen. Zo worden de meest recente boeken geëtaleerd en alle boeken zijn geordend per thema of leesniveau. Sinds dit schooljaar vind je er ook een **documentatiemethode** terug, waardoor kinderen zelf documentatie over onderwerpen uit de WO-lessen kunnen opzoeken. Daarnaast is er ook een bak met auteursfiches waar de kinderen informatie over auteurs en hun boeken kunnen terugvinden. Deze fiches maak ik telkens aan wanneer ik als **'Boekenmoeke', mijn alter ego, een boek voorlees in superboekenheldenpak**. Bij elk voorleesmoment ga ik alle kinde-

ren uit hun klas halen met behulp van mijn reusachtige toeter. Iedereen laat onmiddellijk het werk liggen en komt luisteren naar een verhaal. De kinderen kijken keer op keer uit naar dit moment. Net na de grote vakantie krijgen de leerlingen ook een veelbelovende brief van 'Boekenmoeke', die dan nog op vakantie is in Boekistan, waar ze haar favoriete hobby uitoefent.'

'Leesbevordering is erg belangrijk en definieer ik zowel als **het verhogen van de leesmotivatie** als het verhogen van de **gelijke leeskansen voor iedereen**. Heel wat kinderen gaan bijna nooit naar de plaatselijke bibliotheek en bij velen is er thuis ook geen leescultuur. Enkele jaren geleden nam de school een enquête af rond het leesgedrag van onze leerlingen en daarin scoorden ze behoorlijk goed. Ik zou graag zeggen dat de kinderen op onze school graag lezen, maar onlangs verscheen er in de pers dat er veel Vlaamse kinderen wel goed, maar niet graag lezen. Daarom nemen we binnenkort opnieuw een enquête af en zullen we nog meer aandacht besteden aan leesbevordering.'

'Rond leesbevordering worden er verschillende activiteiten georganiseerd, zoals het vrijmaken van tijd voor leesmomenten. Een aantal leerkrachten brengt ook zelf een leesboek mee en doen met de kinderen mee. Daarnaast wordt 'leesbevordering' ingepland in de lessenrooster en dit houdt onder andere het vertellen met de Kamishibai, een prentenboek muzisch uitwerken of naspelen in een schimmenspel in. Dit schooljaar werkten we rond het prentenboek 'Monsters' van Russel

Hoban. In dit verhaal tekent een jongen een groot monster op papier, maar dat wordt zo groot dat hij meer en meer papier nodig heeft. Een leerling van mijn klas had dit spontaan thuis overgedaan. Dat bracht me op het idee om op grote vellen papier monsters te tekenen in groepjes van vier leerlingen. De leerlingen maakten ook nog een informatiefiche aan en namen geluiden van monsters op een cassette op. Daarna konden de kleuters dit komen bewonderen op een tentoonstelling en dat vonden ze geweldig.'

'Wij werken op onze school ook rond **tutorlezen**. Tot nu toe deden we dit enkel met de leerlingen van het tweede en het vijfde leerjaar. De tutors krijgen enkele strategieën aangeleerd om de jonge lezers goed te kunnen begeleiden. Zij genieten van de verantwoordelijkheid en de leerlingen van het tweede leerjaar genieten van de individuele begeleiding van 'hun' begeleider. Door het grote succes sluiten de leerlingen van het eerste en het vierde leerjaar ook aan en vanaf volgend schooljaar doen de leerlingen van het derde en zesde leerjaar ook mee! Vanaf het begin van dit schooljaar werd de leeswerking van onze school uitgebreid naar de kleuterschool. Hierbij gaan oudere leerlingen voorlezen in de kleuterklassen en worden de kleuters ook betrokken bij

de Voorleesweek, de Gedichtendag en de Jeugdboekenweek.'

'Dit schooljaar werd er een boekenbrief geïntroduceerd, aangezien ik meerdere keren werd aangesproken door ouders die niet goed wisten welk boek leuk en geschikt zou zijn voor hun kind. Daarom stel ik drie keer per schooljaar een bundeltje samen met vijf titels van prentenboeken, vijf titels van voorleesboeken en tien titels van boekjes om zelf te lezen. Bij elke titel vermeld ik waarom het boekje leuk is en ik houd er rekening mee dat al deze boeken terug te vinden zijn in de gemeentelijke bibliotheek. Dit initiatief werd zeer positief onthaald door de ouders en door de bib.'

'Onze school biedt ook aandacht en ondersteuning aan specifieke doelgroepen. Voor onze zwakkere lezers voorzien we gemakkelijkere leesboekjes, die inhoudelijk zijn aangepast aan hun leeftijd. In deze school zijn er ook een aantal leerlingen met dyslexie. Voor deze doelgroep hebben we 'Kurzweil', een softwareprogramma aangeschaft met als doel het bevorderen van het technisch en begrijpend lezen, spellen, strategisch schrijven en studievaardigheden. Verder bestel ik enkele keren per jaar pakketten luisterboeken bij de Luisterpuntbibliotheek voor dyslectische leerlingen en zwakkere lezers. De leerlingen kunnen op de computer het boek beluisteren terwijl ze aan het lezen zijn. Ze stem-

men de voorleessnelheid af op hun tempo.'

'De evaluatie van het lezen wordt getest via de oude AVI-test en de minuuttest. We kijken halsreikend uit naar de nieuwe AVI-toetsen vermits deze niet onder tijdsdruk worden afgenomen. De tijdslimiet is namelijk nefast voor veel zwakke lezers. We denken dat zij beter zullen scoren wanneer er minder tijdsdruk is.'

'Boeken betekenen veel voor mij. Op school zijn boeken voor mij niet enkel leesmateriaal, een manier om je taal uit te breiden of de fantasie te prikkelen, maar het is ook een manier om kinderen te motiveren. Baseer je een saai rekenles op een boek, hebben de leerlingen niet eens door dat ze gerekend hebben. Thuis is het voorleesmoment het gezelligste moment van de dag. Met z'n drietjes in de zetel, samen knus een boekje lezen en zo de dag afsluiten.

G-e-w-e-l-d-i-g!

Schoolhoofd Veerle Overloop over boekenjuf Joke

Sinds haar nominatie van vorig jaar is Joke nog meer gedreven. Zij heeft onder andere de leeswerking uitgebreid naar de kleuterschool: oudere leerlingen lezen voor in de kleuterklassen, kleuters worden betrokken bij de Voorleesweek, Gedichtendag en Jeugdboekenweek. In haar nieuwe superboekenheldenpak slaagt Joke er nog meer in de kinderen warm te maken voor boeken! Zij is een aanwinst voor ons team en stimuleert ook anderen om boeken te integreren in verschillende lessen...'

Kim Hallet

Kim Hallet (31)

is gebeten door boeken. Zij is voltijds leerkracht van het derde leerjaar in de Vrije Basisschool St-Gertrudis in Landen en probeert op allerlei manieren leesplezier te stimuleren bij haar leerlingen én collega's.

6

'Enkele maanden geleden heb ik de klasbibliotheek onder handen genomen: alle oude boeken moesten de deur uit. Momenteel bezoek ik veel **stockverkoop** om nieuwe boeken aan te kopen. Hierbij probeer ik in te spelen op de interesses van mijn leerlingen. Zo hebben de kinderen een leesbox gemaakt: iedere leerling beschilderde en versierde zijn box met afbeeldingen die hun interesses weerspiegelen. Aan de hand van deze boxen ontdek je snel wat jouw leerlingen leuk of niet leuk vinden. Onze kinderen moeten nooit een boek lezen dat ze zelf niet willen lezen: wij willen vooral de aandacht leggen op **leesplezier**. Wat ze lezen, maakt voor ons niet uit, als ze maar lezen!'

'Bij de **leesbox** hebben we een **leeskaart** geïntroduceerd. Telkens wanneer de kinderen een boek lezen, nemen ze die uit hun box en kleuren ze vervolgens een vakje in bijpassende kleur op de **leeslang**. Er is maar één regel: drie keer na elkaar hetzelfde soort boek lezen mag niet. De leerlingen vinden dit nieuwe systeem geweldig, net omdat het een andere aanpak is. Vroeger legde ik de nadruk te sterk op het technisch lezen, maar nu vind ik het vooral

belangrijk te weten of ze lezen wel leuk vinden. Als kinderen graag lezen, gaan ze vanzelf sneller goed lezen en blijktbaar werpt dit systeem ook thuis zijn vruchten af, want tegenwoordig lees ik in verschillende schoolagenda's reacties van ouders waarin ze schrijven dat hun kinderen graag lezen. Ik vind het geweldig dat ik door voorlezen en taalspelletjes kinderen die nooit gelezen hebben thuis aan het lezen krijg! Aangezien de leesbox zo'n succes is, heeft mijn parallelcollega hem ook geïntroduceerd in zijn klas. Hopelijk springen alle andere leerkrachten ook mee op de kar. Ik zou het jammer vinden mochten mijn leerlingen op het einde van het jaar hun leesbox niet kunnen meenemen naar het vierde leerjaar.'

'Iedere maand gaan alle klassen naar de **bibliotheek**. Deze samenwerking heeft al diepte- en hoogtepunten gekend: de verantwoordelijke van de bibliotheek zei op een keer dat de leerlingen enkel een leesboek of prentenboek

mochten kiezen. Kinderen mochten geen poëzie of strips kiezen omdat de bibliothecaris vreesde dat ze dan onvoldoende aanbod zouden hebben voor de andere lezers. Na veel onderhandelen is dit probleem van de baan en mogen de kinderen eindelijk kiezen wat ze willen lezen. Kinderen die normaal geen boek aanraken, maar wel een strip lezen, zijn ook aan het lezen, maar blijktbaar geldt deze gedachte niet voor iedereen.'

'Binnenkort organiseert de bibliotheek een activiteit rond de Jeugdboekenweek. Zo komt Marijke Umans op bezoek en hier gaan we dan met het derde leerjaar naartoe. Volgend jaar willen we ook rondleidingen organiseren in de bibliotheek zodat de kinderen de werking van een echte bibliotheek onder de knie krijgen.'

'Onze school speelt ook onder andere in op de Voorleesweek en Gedichtendag. Tijdens de Voorleesweek in november kwam de Belleman op bezoek. Elke keer

als hij met zijn bel zwaaide, moesten de kinderen alles laten liggen en was het voorleestijd. Alle leerkrachten en de Belleman lezen in een beurtensysteem verhalen voor aan alle klassen van het lager onderwijs. Op de laatste dag waren de ouders welkom om samen met hun kinderen te luisteren naar wondermooie verhalen. Ook tijdens een gewone lesweek besteed ik veel aandacht aan voorlezen. Ik probeer de spanning erin te houden door slechts korte fragmenten te vertellen. Hierdoor kijken de kinderen ongeduldig uit naar het vervolg. Daarnaast rooster ik dagelijks vrij lezen in. Als dit wegens omstandigheden wordt uitgesteld, vragen de kinderen spontaan of ze nog mogen lezen. Zulke uitspraken doen mijn dag slagen! Wij proberen de ouders ook te stimuleren aan de hand van spreuken die ophangen in de school. Deze spreuken doen je nadenken over lezen en boeken. Als er een oudercontact georganiseerd wordt, krijgen de ouders de kans om eens te snuffelen in de leesbox van hun kind.'

'Gedichtendag hebben we met eten gecombineerd: ik versierde een cake met vlaggetjes waarop gedichten van

Joke Van Leeuwen stonden en dat sloeg aan bij de kinderen. Eten en poëzie, dat werkt altijd! Een aantal kinderen in mijn klas kwamen spontaan met gedichten naar school die ze zelf hadden geschreven en deze mochten ze voorlezen voor de hele klas. Er is ook een leerling in mijn klas die de schrijfkriebel te pakken heeft en zich momenteel bezighoudt met het schrijven van korte verhalen. Elke dag leest ze een stukje voor en ze doet dat enorm goed. Dat stimuleert ook anderen, want momenteel heb ik er al drie nieuwe schrijvers bij!'

'De afgelopen jaren is het aantal leerlingen in onze school enorm gegroeid met erg grote klassen tot gevolg. Vroeger gaf ik les in het eerste leerjaar en daar had ik een vertelmat waarop je samen met heel de klas kon gaan zitten om boekjes te lezen. Het is jammer dat dit nu niet meer mogelijk is. Toch zie ik de toekomst positief in. Ik heb namelijk een idee waar andere leerkrachten ook voor gewonnen zijn. Op school is er nog een klein lokaal dat momenteel gebruikt wordt door onze logopediste. Het zou leuk zijn als dat kan omgevormd worden tot een **snoezelplek**, waar leerlingen terecht kunnen tijdens

het voorleesmoment of wanneer er een kringgesprek wordt gehouden. Ik zou dit lokaal dan willen inrichten met vrolijke kleuren, kussens, lampjes en knuffels. In de zomer wil ik graag buiten een leeshoek creëren zodat kinderen tijdens de speeltijd kunnen lezen als ze dat zouden willen.'

'Af en toe werk ik een project uit rond een bepaald boek. Zo hebben wij een taalproject georganiseerd rond Roald Dahl, omdat ik vind dat de kinderen deze auteur moeten kennen. 'De Griezels' heb ik volledig voorgelezen en hier hebben we een aantal activiteiten rond gedaan. De volgende dag kwamen de kinderen vertellen dat hun moeder dit boek ook nog gelezen heeft en dat vind ik leuk om te horen! Ik vind het belangrijk dat kinderen hun klassiekers kennen, maar ik breng hen ook graag nieuwe namen bij en vertel ook altijd wat meer over het leven van de auteur. De kinderen vragen hier zelf naar en daarom hangen wij wekelijks een foto op van een auteur wiens boek we uitroepen tot het **boek van de week**.'

'Vorig jaar hebben mijn leerlingen meegedaan aan de wedstrijd van 'Het blad van Vos en Haas'. De kinderen kregen

het begin van een verhaal en moesten dan zelf een einde verzinnen en een bijhorende affiche maken. Iedereen ging volledig op in dit project en de teleurstelling was des te groter toen bleek dat we niet gewonnen hadden. Hieruit leerden de kinderen gelukkig wel dat meedoen belangrijker is dan winnen.'

'Ik houd geen rekening met het leesniveau: deze testen worden wel regelmatig afgenomen, maar ik probeer de ouders het belang van leesplezier bij te brengen en geef hen mee dat ze zich niet moeten fixeren op het leesniveau van hun kind. Er zullen altijd kinderen zijn die sneller en beter kunnen lezen als anderen. Ik vind het belangrijk om

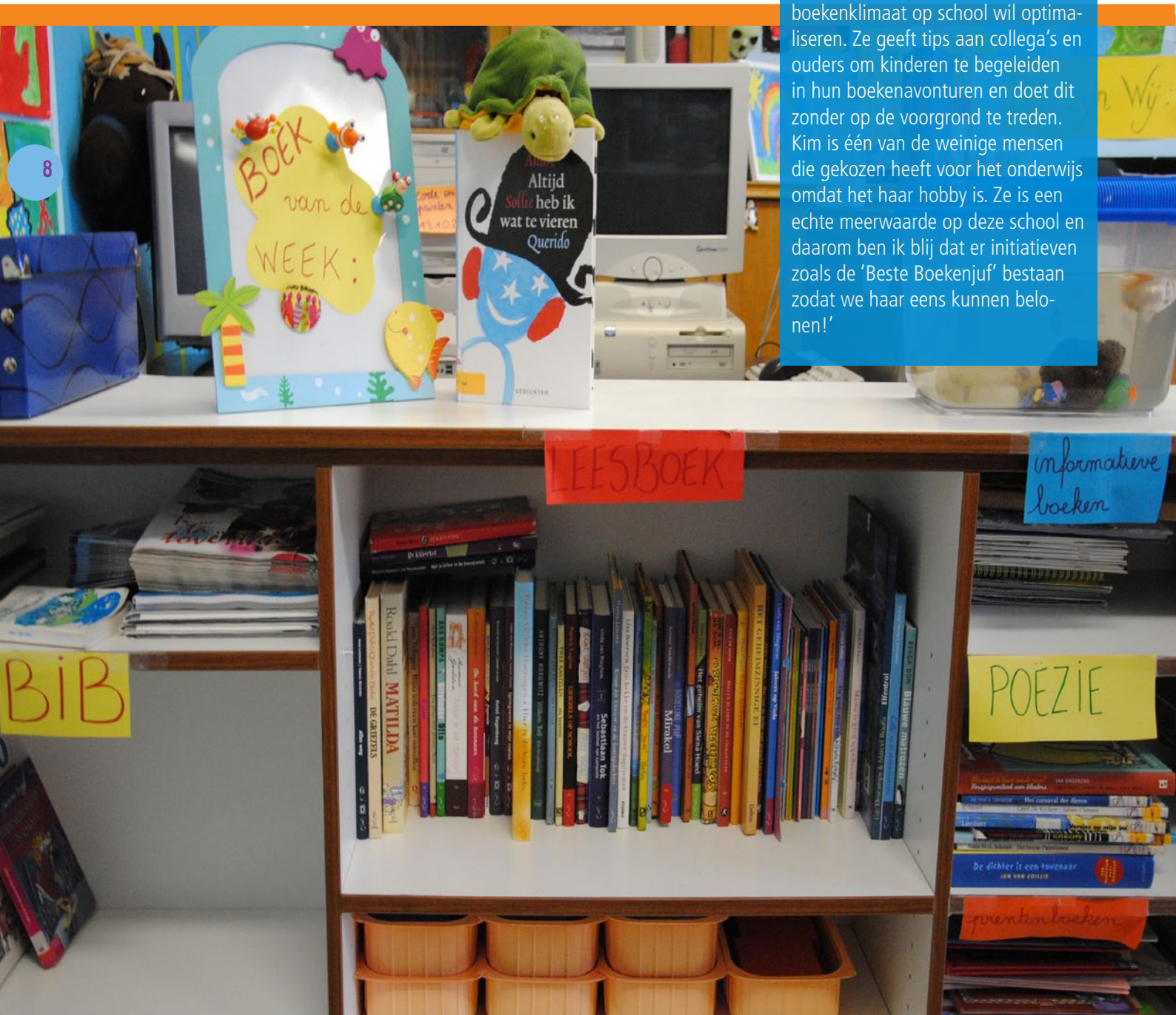
rekening te houden met de **vijfvinger-test**: lees een bladzijde uit het boek en al de woorden die moeilijk zijn om te lezen, tel je op vingers. Heb je er meer dan vijf, is het boek waarschijnlijk te moeilijk. Maar als alle kinderen het toch leuk vinden, dan lezen we het boek gewoon uit. En anders ondernemen we een nieuwe poging binnen de twee maanden. Op deze school worden zwakkere lezers zoveel mogelijk begeleid door de zorgleerkracht.'

'Zelf beleef ik veel plezier aan het lezen van boeken en verdiep ik mij graag in het verhaal. Lezen en boeken zijn onmisbaar voor mij. Ik probeer mijn liefde voor boeken door te geven aan

de leerlingen van mijn klas en aan mijn eigen kinderen. Als kind schreef ik zelf graag verhalen. Het zal er misschien nooit van komen, maar ik droom ervan om zelf een kinderboek te schrijven. Hiervoor heb ik al een leuk idee en misschien neem ik in de toekomst wel eens contact op met een uitgever. Een 'nee' heb je en een 'ja' kun je krijgen!'

Schoolhoofd Fabienne Buzzi over boekenjuf Kim

'Kim is zeer gedreven en heeft een enorme honger om bij te leren. Zo volgt ze een taalopleiding bij Daniëlle Daniels omdat ze graag het boekenklimaat op school wil optimaliseren. Ze geeft tips aan collega's en ouders om kinderen te begeleiden in hun boekenavonturen en doet dit zonder op de voorgrond te treden. Kim is één van de weinige mensen die gekozen heeft voor het onderwijs omdat het haar hobby is. Ze is een echte meerwaarde op deze school en daarom ben ik blij dat er initiatieven zoals de 'Beste Boekenjuf' bestaan zodat we haar eens kunnen belonen!'

Ann Muylle

Ann Muylle (42)

is boekenjuf van het eerste leerjaar van de Vrije Basisschool Driekoningen in Torhout. Zij trekt de werkgroep boeken binnen de school en doet dit met hart en ziel.

'In onze school hebben we ontzettend veel geluk: wij hebben een ruim aanbod aan recente boeken! In augustus mag ik jaarlijks het **boekenpakket** bestellen dat op de website van de Kinder- en Jeugdjury terug te vinden is. Ook tijdens de Jeugdboekenweek worden alle pakketten aangekocht waardoor onze klasbibliotheek dus jaarlijks aangroeit. Boeken worden op allerlei manieren betrokken bij het lesgeven. Als we starten met een nieuw WO-thema, bezoek ik de bibliotheek op zoek naar informatieve boeken op maat van de leerlingen. Ik zorg ook voor tijdschriften, zoals 'Wapiti' en 'Wakou' en ik breng ook verhalende boeken mee die aansluiten bij het thema zodat de kinderen een zo ruim mogelijk aanbod aan boeken te zien krijgen en duidelijk het onderscheid tussen fictie en non-fictie leren kennen. Heel wat muzische lessen starten vanuit een verhaal. De leerlingen horen het verhaal 'Amerika' uit 'Rintje ruikt avontuur'. Daarin komt Rintje in een droom terecht waarin hij Vader Regenworm en Mol tegenkomt. Ideaal om die dialoog te laten naspelen. In de poëziebundel 'Trippelmannetjes' van L. Depondt staan een gelijknamig gedicht dat ideaal is als uitgangspunt voor een les bewegings-

expressie. Kortom, boeken inspireren mij om muzisch aan de slag te gaan.'

'Ook voor de Eerste Communie gaan we jaarlijks op zoek naar een goed verhaal dat aansluit bij de leefwereld van de leerlingen en waar de link naar het evangelie niet ver te zoeken is. Vorig jaar was dat 'Waarom jij er bent' van Wolf Erlbruch. Daarin geven de hond, de bakker, de soldaat, de steen, de dood en de moeder hun eigen antwoord op die grote vraag. Het was bijzonder verrassend om vanuit dit verhaal met kinderen over het leven te filosoferen.'

'Momenteel zijn mijn leerlingen in de ban van 'De dievenschool', een boekenreeks van Dirk Nielandt. Daar lees ik hen dagelijks een kwartier uit voor. Ze zijn alle vier onwaarschijnlijk goed! Vaak herlezen de leerlingen deze boeken zelf op oudere leeftijd. Onlangs vroeg een leerling om de titel van het vierde boek in zijn agenda te schrijven, omdat zijn broer uit het derde leerjaar heel benieuwd was naar het vervolg!

Waar kinderen ook vaak naar grijpen is 'De geïllustreerde wereldatlas voor de jeugd'. Die is enorm in trek bij de kinderen. Dat grote boek leren ze bij het eerste thema WO al kennen: 'een reis door de ruimte'. Een aantal kinderen zijn erdoor gebeten. Anderen houden dan weer meer van kijkboeken, zoals 'De boomhut' van Marije Tolman.' Voorlezen zou een verplicht vak moeten zijn in de lagere school, want luisterend naar teksten die ze nog niet kunnen lezen, ontdekken ze wat ze zouden willen lezen.'

'Ik probeer boekenliefde door te geven door **briefjes met boekentips** te kleven in de agenda's. Ik baseer de keuze van de boekentips op basis van het aanbod in de bibliotheek, zodat de ouders deze boeken niet per se moeten kopen. Op deze manier stimuleer ik hen ook om een bezoek te brengen aan de bibliotheek.'

'Vandaag is het een spannende dag, want we leren de allerlaatste letter,

namelijk de 'ei'. We sluiten deze dag af met een **letterfeest** samen met de meters en peters van het zesde leerjaar. Na de kerstvakantie haal ik maandelijks een stapel boeken uit de bibliotheek van Brugge die de kinderen mogen ontlenen. Ik houd ook een **leesdagboek** bij van elke leerling, zodat ik weet welke boeken ze reeds gelezen hebben en hoe vaak ze lezen. Diegenen die niet vaak een boek ontlenen, probeer ik te stimuleren om dit toch te doen.'

'We proberen op verschillende manieren aan leesbevordering te doen. Op onze school is er een **werkgroep boeken**. Onze drie hoogtepunten zijn de Voorleesweek, de Gedichtendag en de Jeugdboekenweek. Dit jaar startten we de Voorleesweek met het boek 'Mare en de dingen' van Tine Mortier. Kaatje Vermeire maakte er adembenemende illustraties bij. In een recensie die ik terugvond stond het als volgt beschreven: 'Het verhaal vertelt over de mooie, energieke Mare met haar al even mooie en energieke grootmoe. Op een dag struikelt grootmoe en haar woorden struikelen mee. Mare sleurt grootmoe uit het donker en geeft haar weer woorden. Eén van die woorden is 'koek'. Die dag nodigden we de grootouders uit en dat had resultaat: 46 grootouders kwamen erop af. Allemaal al even energiek als de grootmoe uit het verhaal. We bakten samen koekjes, speelden binnen en buiten... Op het einde van de schooldag brachten twee kinderen het verhaal voor alle grootouders en de kinderen van de andere klassen. En daarmee was de Voorleesweek officieel geopend.'

'Tijdens de Voorleesweek wordt in elke klas dagelijks voorgelezen. We raadplegen altijd de site van **Stichting Lezen** en gaan op zoek naar de boeken uit het aanbod dat zij voorstellen. Op maandag is er het gezamenlijk startmoment. Op dinsdag gaan we **'ten huize van'**, dan gaan we op zoek naar een 'warme plek' in de buurt waar een ouder ons voorleest. Op woensdag komt een grootouder voorlezen in klas. Op donderdag wisselt elke titularis van

klas. En op vrijdag sluiten we af in onze eigen klas. Wij geven de kinderen ook een voorleesboekje mee naar huis, dat fragmenten bevat uit vijf kinderboeken. Af en toe is hier een kleine opdracht aan verbonden, zoals een tekening maken of informatie opzoeken over de auteur. Elke ochtend laten we de kinderen even vertellen wat ze vonden van het verhaal.'

'Tijdens de Voorleesweek voorzien we gezellige **leestentjes** in de turnzaal. Die week worden daar tijdens de middag verhalen voorgelezen. In de toekomst gaan we een ruimte inrichten als leesen voorleesplek. Daarbij zullen we rekening houden met de wensen van de kinderen zelf: frisse kleuren, grote zitzakken in felle kleuren, boekenkastjes en dergelijke.'

'Onlangs was het Gedichtendag en die dag lieten we niet ongemerkt voorbij gaan. Op de site van Stichting Lezen vind je jaarlijks het thema met lessuggesties. Die worden afgeprint en doorgegeven aan elke titularis. Dit jaar was het thema 'nacht'. Op de speelplaats stond er een podium waar de kinderen een gedicht konden voordragen aan hun vriendjes en vriendinnetjes. In elke klas kwamen een of meerdere leerlingen langs met een klapper. Zij kwamen de klas binnen met de melding **'tijd voor een gedicht!'**. Dan werd de les even stopgezet en ging alle aandacht naar het beluisteren van het gedicht. Op het einde van de dag kwamen alle leerlingen samen in een volledig verduisterde turnzaal en werd vanuit elke klas een gedicht naar voor gebracht.'

'Vorig schooljaar namen de leerkrachten die rol voor hun rekening. In de eetzaal kregen de kinderen een menukaartje waar een gedicht op stond. In de toiletten werden er gedichten opgehangen. Op het einde van de dag kregen de kinderen een aandenken. Dit jaar was dat een klein lampje dat ze aan hun sleutelhanger konden bevestigen, waar een klein gedichtje op stond.'

'Ter voorbereiding van de Jeugdboekenweek ga ik jaarlijks met een paar mensen van de werkgroep naar een voorstelling in Tielt. Daar brengen de schoolverlaters jaarlijks een theatervoorstelling aansluitend bij het thema van de Jeugdboekenweek. Dat geeft ons inspiratie voor ons startmoment. Vorig jaar beeldden de kinderen met behulp van boeken een kinderrecht uit. Wij proberen de kinderen hier interactief bij te betrekken door een

leesmarathon te organiseren. Kinderen worden aangemoedigd voor te lezen aan een ouder en zich daarvoor te laten sponsoren. Met dit geld steunen we het vastenproject tijdens de Jeugdboekenweek worden wij ook uitgenodigd door de bibliotheek. Zij voorzien per graad een activiteit en je krijgt zelf een boekenbon cadeau, dus je zou al gek moeten zijn om niet te gaan.'

'Ik vind het ook belangrijk dat er **vrije leesmomen**ten worden voorzien. Die wil ik toepassen op dagelijkse basis zodat ze langzaam kunnen worden opgebouwd. Ik geloof dat je een leescultuur creëert wanneer je met z'n allen leest: zien lezen, doet lezen! Ik denk dat

de kinderen in het algemeen wel graag lezen. Wij proberen ze te stimuleren door een ruime variatie aan boeken aan te bieden. Het hoeft niet altijd fictie te zijn, het mag al eens een strip zijn of een dunner boek. Sommige kinderen haken af als ze een te dik boek moeten lezen en dat is niet de bedoeling.'

'Verder worden er diverse leestesten afgenomen. Bij kinderen die vlot kunnen lezen is zo'n test niet noodzakelijk, maar voor de moeizamere lezers is het

interessant om na te gaan hoe zij evolueren. In onze school hebben wij weinig kansarmen. Uiteraard is er een zorgleerkracht, die kinderen onder andere extra ondersteuning geeft bij het lezen. Wij hebben ook aangepaste software en leesboekjes op maat voor moeizame lezers. Veilig Lereren Lezen heeft een heel uitgebreid softwarepakket dat op elke computer staat. Kinderen met dyslexie worden zeer nauw opgevolgd door de zorgjuf.'

'Ik probeer zoveel mogelijk bijscholingen te volgen. De dag van de literatuur-educatie, de cursus 'kinderboekenwerker', en dergelijke. Vorig jaar volgde ik bij Daniëlle Daniëls een bijscholing over de Kamishibai en Fundels. Alle basisscholen kregen een Kamishibai van de plaatselijke bibliotheek. De Torhoutse bibliotheek heeft alle Kamishibaiprenten aangekocht die wij als school kunnen ontlenuen.'

'Boeken lezen is voor mij hetzelfde als eten: het stilt mijn honger. Als er zich periodes voordoen waar het mij aan tijd ontbreekt om te lezen, word ik daar ongelukkig van. Ik lees veel kinder- en jeugdboeken, maar wissel die af met romans voor volwassenen. Momenteel lees ik 'Schoolpijn' van Daniël Pennac.

Dat boek gaat over het lijden van de zwakke leerling en de onderschatte kracht van een leraar. Een aanrader voor al wie met onderwijs te maken heeft.'

'Nog een aanrader is de [website www.verteleens.be](http://www.verteleens.be). Als je die regelmatig raadpleegt, blijf je op de hoogte van de meest recente kinder- en jeugdboeken.'

Schoolhoofd Rudy Vandeputte over boekenjuf Ann

'Ann straalt ontzettend veel rust uit. Zij is de drijvende kracht op school rond boeken en weet enorm veel van kinderboeken en literatuur voor volwassenen. Wij zijn enorm blij met haar nominatie voor de beste boekenjuf, want ze verdient het om een erkenning te krijgen voor al haar creatieve initiatieven.'

Ilse Stalpaert

Ilse Stalpaert (35)

is de zorgjuf van het vierde, vijfde en zesde leerjaar van St-Jozefschool in Mere. In haar carrière heeft zij verschillende initiatieven gelanceerd om leesplezier te bevorderen, maar ze zit nog boordevol ideeën!

12

'Boeken zijn erg belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. In onze school proberen wij hen een ruim en stimulerend aanbod van recente boeken aan te bieden in de **leesboot**: een gezellige ruimte waarin de kinderen zich op zee wanen. We proberen zoveel mogelijk de werking van een echte bib na te bootsen: naast ons ruime aanbod beschikken wij ook over een weetjes- en infohoek en zetten we een aantal nieuwe boeken centraal.'

'Iedere maand plaatsen we ook een **auteur in de kijker** die toegankelijk is voor een breed publiek, zoals Roald Dahl. Hierbij maken wij de vergelijking tussen boek en film, zoals bij 'De fantastische meneer Vos' en koppelen we dit onder andere aan hoorspellen. Daarnaast beschikken we over een abonnement op verschillende tijdschriften, zoals Wapiti en National Geographic Junior. Er wordt ook altijd een serie in de kijker geplaatst en momenteel zijn wij ook bezig met de opbouw van een sprookjeshoek en gedichtenhoek!'

'Kinderen kunnen iedere middag een halfuur terecht in de leesboot en dat vinden ze fantastisch. De boot is een groot succes en daarom werken wij

met een vast **beurtensysteem** zodat iedere klas aan zijn trekken komt. Ieder kind is vrij om te lezen: genieten is het centrale woord! Ook onze matroosjes of kleutertjes worden elke maandag betrokken wanneer ik aan hen een verhaal voorlees. De kindjes zijn vrij om te komen, maar als ze liever spelen, mag dat ook! Meestal staan ze echter te dringen aan de deur om binnen te komen. Ik vind het belangrijk dat boeken op zeer jonge leeftijd worden aangeboden. Ik zou het jammer vinden als lezen als een verplicht vak wordt gezien. Lezen is genieten, lezen is cultuur!'

'Ik vind **voorlezen** erg belangrijk, ook voor grotere kinderen. Aan het begin van de vakantie lees ik steevast een verhaal voor en dat wordt altijd gemaakt. Bij de Voorleesweek hebben we onze zesdejaars ingeschakeld. In alle klassen gingen zij verkleed als piraat boeken brengen die vervolgens werden voorgelezen. Ook ouders en grootouders werden hierbij betrokken. Zij spelen een zeer belangrijke rol in onze school.'

'Op verschillende manieren proberen wij **leesbevordering** te stimuleren. In de eerste drie leerjaren leggen we de focus voornamelijk op het bevorderen van het leestempo. Vanaf het vierde leerjaar proberen we te werken met verschillende luister-cd's. Meestal beluisteren we een hoofdstuk om de kinderen nieuwsgierig te maken. Daarna lees ik samen met hen hoe het verder gaat. Onze leerlingen worden gestimuleerd door het tandemlezen, maar ook karaokelezen vinden ze geweldig! Hierbij verschijnt een tekst op een computerscherm: je kunt de tijd instellen en het

doel is dat zij de tekst sneller voorlezen dan de computer.'

'We proberen veel klasoverschrijdend te werken zodat leerlingen bij elkaar het leesplezier stimuleren. Zo maakte het vierde leerjaar een tijdje terug een kleuterboek rond het thema Sinterklaas en Zwarte Piet en dit zijn ze verkleed gaan voordragen aan de kleuters. Leerlingen en collega's geef ik ook veel boeken-tips mee, **maar kinderen moeten ook andere kinderen kunnen aansteken**. Daarom schrijft ieder zijn Top 5 van boeken op en mogen ze stemmen. Het populairste boek wordt dan aangekocht voor de leesboot! Iedere klas heeft ook zijn eigen bibliotheek en leesplek. Al mijn collega's hebben bovendien leuke boekenhoekjes ingericht waar de kinderen tijdens de lessen terecht kunnen om hun boekje te lezen.'

'Wij hebben een **schoolkrantje** met een vaste pagina leesbevordering zodat wij leerlingen ook thuis kunnen stimuleren. Naar aanleiding van de Voorleesweek gaven we ouders tips over hoe ze het voor hun kinderen aangenaam kunnen maken om te lezen. Wij proberen hen te stimuleren om blijvend voor te lezen, net omdat dit belangrijk blijft voor de ontwikkeling van hun kind. Via de

Schoolhoofd Lutgarde Van Der Eeken over boekenjuf Ilse

'Ilse is van nature enorm geïnteresseerd in alles wat met lezen te maken heeft. Als zorgleerkracht komt zij in contact met kinderen die hardnekkige leesproblemen hebben. Van daaruit is zij beginnen te zoeken naar verschillende manieren om het leesplezier bij deze kinderen te stimuleren. Dat was voor haar een fluitje van een cent, want er zijn al talrijke initiatieven rond leesbevordering geïntroduceerd en Ilse zit nog boordevol ideeën! Zo iemand moet je hebben in het leerkrachttenteam: haar enthousiasme werkt aanstekelijk!'

ouderraad worden de ouders onrechtstreeks betrokken, aangezien zij veel boeken sponsoren. Er zijn overigens ook **lees en -voorleesmoekes** die komen meehelpen.

'De aanwezigheid van ouders en grootouders heeft een positieve invloed op het leesgedrag van kinderen. In deze maatschappij kan je ouders het niet kwalijk nemen dat ze soms geen tijd hebben. Ik heb het geluk dat ik 's avonds bij mijn kinderen ben, maar er zijn ouders die 's nachts werken en deze luxe niet hebben. Wij proberen hen duidelijk te maken hoe belangrijk voorlezen is, maar lukt dit niet, is het onze taak om lezen te stimuleren bij deze kinderen.'

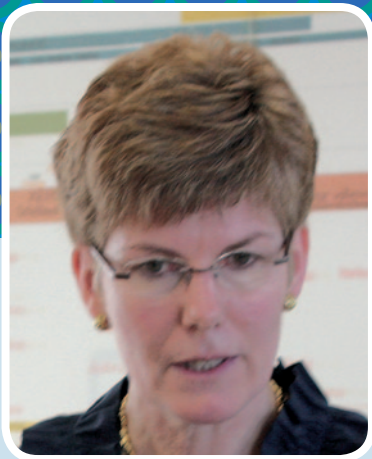
'Onze verteltassen zijn momenteel in opbouw: een aantal leerkrachten volgde er een opleiding voor. Af en toe lenen we een Kamishibai uit van de bibliotheek, maar op school wordt momenteel ook met **grote vertelprenten** gewerkt. De samenwerking met de bib is trouwens prima: elke klas heeft een boekenbox die door de bibliotheek gevuld wordt met een dertigtal boeken. Met de Jeugdboekenweek en andere evenementen krijgen we altijd hun project**planning** en hier spelen we gretig op in.'

'Enkele jaren geleden stond ik zelf nog voor de klas en toen organiseerde de bib een wedstrijd rond het bedenken van een nieuwe slogan en ja hoor, we wonnen! Al mijn leerlingen mochten op vrijdagavond naar de bibliotheek gaan voor een **sleep-in!** Die avond werd er een knutselactiviteit georganiseerd, maar ook een activiteit rond poëzie. Als afsluiter van deze leuke avond keken de kinderen vanuit hun slaapzak naar een film en dat vonden ze fantastisch!'

'We zijn er ons wel van bewust dat niet alle kinderen graag lezen, maar we proberen hen specifieke ondersteuning aan te bieden. Kansarme kinderen krijgen **aangepaste boeken** om hun woordenschat te stimuleren zodat ze de basisbegrippen Nederlands onder de knie krijgen.'

'Boeken geven mij een vrij gevoel. Ik kan ontzettend hard opgaan in een boek. Mijn man is grafisch journalist en allebei hebben we een voorliefde voor mooie prenten. Tekeningen kunnen bij mij verschillende emoties oproepen, maar zonder lezen krijg je geen informatie. Lezen is leven en dat wil ik ook aan mijn kinderen, leerlingen en collega's meegeven. **En dat lukt!**

interview met Daniëlle Daniels

Daniëlle Daniels is zelfstandig navormer leesbevordering en taalvaardigheid. Zij probeert leerkrachten en ouders het belang van voorlezen bij te brengen. Daarnaast heeft zij ruime ervaring als onderwijzeres, boekenjuf, remedial teacher én is zij één van de juryleden van de Beste Boekenjuf of -Meester.

14 'Voorlezen is ontzettend belangrijk! Een baby kan je al in contact brengen met boeken. Initiatieven zoals 'Boekbaby's' zijn daarom heel positief om jonge kinderen vertrouwd te maken met boeken, want **voor het lezen komt het voorlezen!** Jammer genoeg groeien heel wat jonge kinderen op in een boekarme omgeving. Kinderen die van bij de geboorte verwend worden met boeken, liedjes, versjes en verhalen leren veel nieuwe woorden en zinnen. Daarentegen moeten kleuters die thuis weinig in contact komen met boeken deze ervaring op school opdoen. **Interactief** voorlezen is bij deze kinderen efficiënter, omdat het hen met geschreven taal en luisteren in contact brengt. Werken met kleine groepjes en op een interactieve wijze voorlezen uit prentenboeken helpt leerlingen bovendien bij woordenschatuitbreiding, leert hen nieuwe uitdrukkingen aan en traint hun luistervaardigheden.'

'Het prentenboek biedt woordenschat aan in de zone van de naaste ontwikkeling en door het herhaald voorlezen maakt het kind deze woordenschat eigen. Deze boeken verrijken kortom het taalgebruik door een gevarieerde zinsbouw en woordenschat, woordspelingen en beeldspraak. Luisteren is een passieve en receptieve activiteit, maar begrijpend luisteren betekent ook actief denken en betekenis verlenen. Tijdens begrijpend luisteren komen kinderen spelenderwijs in contact met strategieën die ze later bij begrijpend lezen kunnen toepassen, zoals voorkennis opdoen, voorspellend lezen en moeilijke woorden bespreken. Probleemoplossend denken en voorspellend lezen kan zo al op jonge leeftijd geoefend worden met behulp van interactief lezen. Kinderen met weinig voorleeservaring, hebben deze interactie nodig om de moeilijke woorden en open plekken in het verhaal te begrijpen. Wanneer het kind echter veel voorleeservaringen heeft opgedaan, zal het ongeveer op vierjarige leeftijd aangeven dat het de interactie storend vindt. Het belang van interactief voorlezen eindigt echter niet op het moment dat kinderen zelf hun eerste stappen in de wereld van de letters zetten! Prentenboeken en voorleesverhalen blijven ook in het eerste en tweede leerjaar een noodzakelijke aanvulling bij teksten die dienen als oefenstof bij het leren lezen. Leestechnisch sluiten de meeste leesboekjes voor beginnende lezers immers naadloos aan bij wat kinderen in een bepaalde fase van het leesproces kunnen decoderen. Qua woordenschat, zinsbouw en verhaalstructuur kunnen zesjarigen echter receptief veel moeilijker teksten aan. Door met elkaar te praten over verhalen leren kinderen gericht luisteren en reikt men bouwstenen aan voor het bereiken van de eindtermen 'luisteren'.'

'Ook gewoon voorlezen en boekpromotie blijven zinvol in de hogere jaren van de lagere school. Ze verdienen een vaste plaats op het lessenrooster. **Voorlezen is een krachtige vorm van boekpromotie.** Men denkt bij voorlezen spontaan aan verhalen, maar ook informatieve boeken mogen een volwaardige plaats krijgen in de boekenhoek en in leesbevorderende werkvormen zoals **boekpromotie, vrij lezen en voorlezen.** Wanneer de leraar het boek dan ook nog duidelijk situeert door te vertellen waarover het gaat, wie de auteur is en waarvoor je het boek kan gebruiken, is voorlezen een stimulans om het boek in zijn geheel eens ter hand te nemen. Ook vrij lezen inbouwen draagt bij tot boekpromotie. Er moet niet noodzakelijk 'iets' achteraf door de kinderen mee 'gedaan' worden. Een boek in de klas voorstellen en de kinderen gewoon vrij laten lezen bevordert leesplezier.'

'Scholen dienen een **gevarieerd en stimulerend boekenaanbod** uit te bouwen voor de volledige basisschool. Ik merk dat veel boekenhoeken in de kleuterschool een boekenaanbod hebben voor een gemiddeld kind of passend bij het thema. Een kleuterjuf denkt echter best na over wie haar zwakste kleuters zijn en voorziet aangepaste boeken zodat de kinderen in contact

De juryronde

Tijdens het jureren hebben wij de scholen geëvalueerd met een aantal vooraf vastgelegde criteria. Deze waren allemaal belangrijk, maar een voorlees- en leesbeleid met een gevarieerd boekenaanbod was toch doorslaggevend om iemand te nomineren tot Beste Boekenjuf/meester. Ik hoop dat toekomstige boekenjuffen en -meesters werk maken van deze drie fundamenten voor goed leesonderwijs.

komen met boeken op hun ontwikkelingsniveau. Ook hoogbegaafde kleuters hebben trouwens recht op uitdagende boeken! In basisscholen wordt het aanbod in de klas weinig kritisch onder de loep genomen. Wanneer je klas-of schoolpopulatie verandert, kijk je best of je boeken nog geschikt zijn voor je doelgroep. Soms staat een boekenrek vol met afdankertjes van thuis of afgevoerde boeken uit de bibliotheek! De kinderen nemen dan ook niet vlug een boek vast. Er zijn soms ook grote verschillen binnen één basisschool: ik zie er enthousiaste leerkrachten die van hun klas een boeken- en leesparadijs maken, maar kom ook in klassen waar het zoeken is naar één leuk boek! Bedenk dat elk kind voldoende leesvaardig moet zijn om te kunnen functioneren in onze maatschappij én dat je een betere lezer wordt door veel te lezen. Zorgen voor continuïteit in het boekenaanbod binnen een school is dan ook een must, naast de enorme meerwaarde van een goede samenwerking met de bibliotheek.'

'Onlangs was ik in Kopenhagen waar ik een aantal bibliotheken bezocht. Deze bibliotheken hadden hun boeken niet alfabetisch gerangschikt. Er stonden thematafels die inhaakten op de interesses van kinderen. Ook de rekken waren thematisch en de meeste boeken stonden frontaal geplaatst. Voor jongens waren er tafels gemaakt met science fiction, dinosaurussen, sportboeken ... terwijl meisjes konden graaien in glitterboeken, boeken over vriendschap, paardenboeken... Aan sommige tafels stond een mix van jongens en meisjes boeken te kiezen. De boeken voor eerste lezers stonden in grabbelbakken, net zoals de prentenboeken van de kleuters. Eerste lezers kozen in de bak een boek op basis van de cover. Aan de thematafels stonden kinderen hun leeservaringen uit te wisselen en boeken aan te prijzen. Het kind, maar ook **de interesse van het kind** stonden opvallend centraal in deze aanpak.'

'Ook **gezelligheid** is van groot belang: sommige boekenhoeken hebben een mooi boekenaanbod, maar er is geen gezellige plek om te lezen. Het ene kind leest graag aan een tafeltje, terwijl anderen liever lezen op een stoeltje of op een kussen. In de lagere school moet men ook beseffen dat een boekenhoek met enkel AVI-boekjes een verschraling van het aanbod is: een heleboel kinderen knappen af op AVI-boeken. Ook in een eerste leerjaar waar de kinderen leren lezen, moet er een aanbod zijn van prentenboeken, tijdschriften, informatieve boeken en strips. Deze laatste hebben nog steeds een negatieve bijklank, maar zijn erg geliefd bij kinderen. Vaak zie ik oude en afgedankte strips, maar hierin investeren is net zo belangrijk! Het aanbod wordt trouwens steeds rijker en gevarieerder. Kinderen die niet graag lezen of problemen hebben met lezen, kunnen terecht bij een kijkboek. Kunnen ze dat niet, krijgen zij het idee dat boeken niets voor hen zijn.'

'Ik heb altijd ingespeeld op leesplezier, maar mijn ervaring leert mij dat niet alle kinderen lezen plezierig vinden. Daarom moeten we hen verleiden door ze leesnut te laten ervaren. Sommige kinderen zijn echte doeners: zij maken of ontdekken graag bepaalde zaken. Als je informatieboeken in de klas introduceert rond het interesseveld van het kind, dan zie je vaak dat men naar deze boeken grijpt omdat ze nuttig zijn. Als een kind zegt dat hij niet graag leest, maar wel graag bakt, haal er dan kookboeken met lekkere recepten bij! Je zal zien dat kinderen op deze manier verleid worden en via deze weg ook andere boeken lezen. Tot slot: vandaag kom je er niet meer zonder actief leesonderwijs, maar het lezen zelf is en blijft natuurlijk het allerbelangrijkste.'

50 keer inspiratie voor wie graag met boeken werkt

Blijf voorlezen

- Geef een voorleesboek(je) mee naar huis.
- Geef ouders een boekenbrief met boeken die de kinderen leuk vinden en beschikbaar zijn in de plaatselijke bibliotheek
- Laat (groot)ouders fungeren als voorlees(groot)ouders. Ga 'ten huize van,' waar de (groot)ouder vervolgens voorleest.
- Lees ook voor uit een informatief boek.
- Experimenteer met vertel- en voorleesvormen zoals poppenkast, kamishibai en digitale verhalen.
- Lees het boek niet helemaal voor, maar stop wanneer het spannend wordt.

Verhoog ouderbetrokkenheid

- Maak met de ouders verteltassen voor kinderen van de basisschool.
- Geef de verteltassen mee naar huis. Wanneer je de verteltas terugkrijgt, laat je de kinderen elkaar interviewen over het boek en de inhoud.
- Maak boekentafels tijdens een oudercontact of organiseer een korte workshop over verteltassen. Laat ouders hun ervaringen meedelen in een feedbackdoosje voor de leerkracht. Taalzwakke ouders laat je pictogrammen gebruiken. Kijk op <http://bit.ly/elkf7W> voor inspiratie.

Wees vrij

- Met lezen moet niet noodzakelijk 'iets' achteraf 'gedaan' worden. Een boek in de klas voorstellen en de kinderen dagelijks gewoon vrij laten lezen bevordert leesplezier. Rooster vrije leestijd in zodat elk kind zich kan ontwikkelen.

Doe

- Ontwerp kookboeken, tover een park om tot een magisch sprookjesbos, verfilm verhalen, werk een prentenboek muzisch uit of speel het na in een schimmenspel: de mogelijkheden zijn eindeloos.
- Werk zelf verteltassen uit rond verschillende boeken en maatschappelijke thema's.
- Hang wekelijks een foto op van een auteur wiens boek je uitroept tot boek van de week.
- Haak in op leesnut: als een kind zegt dat hij/zij niet graag leest, maar wel graag bakt, haal dan kookboeken met lek-

kere recepten in huis! Ook boeken rond seksuele voorlichting zijn erg geliefd bij de leerlingen. Zelfs kinderen die nooit een boek vastnemen zoeken er informatie in op!

- Nodig inspirerende mensen uit: een auteur, illustrator, boekenverzamelaar, acteur of journalist...
- Bezoek eens een persoon met een speciale boekenverzameling of een bijzondere boekenkast.
- Plan een leesstimulerende uitstap: een stadswandeling, theatervoorstelling, museum of stripwinkel...

Geef extra informatie

- Situeer het boek door te vertellen waarover het gaat, wie de auteur is en waarvoor je het boek kan gebruiken.
- Gebruik een documentatiemethode, waardoor kinderen zelf documentatie over onderwerpen kunnen opzoeken of zet goede websites bij hun favorieten.

Slecht de taalbarrière

- Jammer genoeg groeien heel wat jonge kinderen op in een boekarme omgeving. Werk daarom met kleine groepjes en lees interactief voor uit prentenboeken.
- Lees preventief het centraal boek van een thema voor aan de taalzwakke en anderstalige kinderen. Preteaching werkt taalstimulerend.
- Doe al met kleuters aan boekoriëntatie. Bij de oudere kleuters kan je stilstaan bij de schrijver en illustrator. Laat kinderen woorden uitbeelden, dramatiseren, tekenen of een voorgelezen verhaal navertellen. Zo leren ze de taal en de structuur van een boek begrijpen.
- Lees voor om boekentaal aan taalzwakke kinderen mee te geven. Woordenschatuitbreiding is essentieel voor later schoolsucces!
- Gebruik fundels, prentenboeken aangevuld met een interactieve online variant, zodat kinderen het boek herhaald kunnen bekijken en beluisteren. De taal van jonge kinderen wordt door de herhaling ingeslepen.
- Integreer samenleesboeken. Zo kunnen beginnende en zwakke lezers samen met een gevorderde lezer al heel snel een echt verhaal lezen.
- Laat een aantal leerlingen in de lees- en boekenjury zitten van de bib. Zij motiveren hun vriendjes om bepaalde boeken te lezen.

- Laat studenten vijf keer voorlezen aan huis. Vervolgens wordt er een afsluitmoment georganiseerd waarbij de voorlezer het kind en zijn ouders uitnodigt in de bibliotheek voor een boekenfeest...
- Doe de vijfvingertest: lees een bladzijde uit het boek en al de woorden die moeilijk zijn om te lezen tel je op vingers. Heb je er meer dan vijf dan is het boek waarschijnlijk te moeilijk.

Investeer, varieer en stimuleer

- Voorzie elk jaar een boekenbudget en ga kritisch om met de klas- en schoolbibliotheek. Boeken durven afvoeren hoort bij een leesbeleid!
- Organiseer samen met het oudercomité activiteiten om de boekenhoek te actualiseren.
- Verrijk de schoolbibliotheek met informatieve boeken, strips, gedichtenbundels, fictie, non-fictie, zoekboeken en knisperboeken, zodat je een leesverbredend aanbod hebt.
- Wanneer je klas- of schoolpopulatie verandert, kijk je best of je boeken nog geschikt zijn voor je doelgroep. Kinderen lezen het liefst boeken op hun ontwikkelingsniveau. Ook hoogbegaafde kleuters hebben recht op uitdagende boeken!
- Laat kinderen een leesbox maken: iedere leerling beschildert en versiert zijn box met afbeeldingen die hun interesses weerspiegelen. Aan de hand van deze boxen ontdek je snel wat jouw leerlingen leuk of niet leuk vinden.
- Voorzie thematafels die inhaken op de interesses van kinderen. Plaats boeken frontaal in de rekken.
- Ook tijdens het bezoek aan de plaatselijke bibliotheek kom je veel te weten over de voorkeuren van je kinderen.
- Integreer een luisterhoek met luisterboeken in je klas.

Maak de boekenhoek persoonlijk en gezellig

- Fantasiezolders, bellemannen, torenkamers, snoezelplekken, leestentjes in de turnzaal, leesplekken met leesprinsessen, boekenmoekes in superboekenheldenpak of leescafés: maak gezellige leesplekjes in de school en durf buiten de lijntjes te kleuren.
- Laat ook middaglezen doorgaan op deze leesplekken. De leerkracht brengt zelf een leesboek mee en doet met de kinderen mee.
- Hou rekening met persoonlijke voorkeuren: sommige kinderen lezen graag aan een tafeltje terwijl anderen liever lezen in een stoeltje of op een kussen.

Werk samen met de bib

- Bibliotheken staan altijd open voor samenwerking. Deze verbetert aanzienlijk als een vaste leerkracht de communicatie tussen de school en de bibliotheek voert
- Maak de weg naar de bibliotheek laagdrempelig. Plan samen met de bibliotheek acties om kansarme gezinnen te bereiken
- Durf geijkte paden te verlaten: tover de bib om tot een heus leesplek met allerlei leeshoeken of organiseer een voorleesontbijt waar de bibliothecaris een ontbijt voorziet en de school voor voorlezers zorgt. Waarom geen snuffelzoektocht met Jules voor de allerkleinsten, een raadselspeurtocht voor het tweede kleuterklasje en de letterdief in de bib voor de oudste kleuters? Of een wedstrijd met als eerste prijs een sleep-in?
- Laat kinderen boekenpakketten jureren, ook kleuters! Leerkrachten lezen deze verhalen voor waarna de kleuters hun favoriete boek kiezen.

Maak kinderen tot peers

- Doe aan tandem- of tutorlezen: de tutors krijgen enkele strategieën aangeleerd om jonge lezers goed te kunnen begeleiden. Zij genieten van de verantwoordelijkheid en de jonge lezers genieten van de individuele begeleiding van 'hun' begeleider.
- Heeft een leerling de schrijfkriebel te pakken, laat hem/haar dan elke dag een stukje voorlezen.
- Laat oudere leerlingen zelf Kamishibai-prenten maken die ze vervolgens aan de kleuters mogen vertellen.
- Maak met kleuters een PowerPoint-presentatie waarvan ze zelf de woordenschat mogen inspreken.

Betrek het team

- Zorg voor continuïteit in het boekenaanbod binnen een school en start een werkgroep boeken: lezen vraagt voortdurend aandacht in de klas en de school.
- Knip artikels uit en deel deze met collega's! Hang het prikbord van de leraarskamer vol met passie en inspiratie!
- Organiseer een pedagogische studiedag rond boeken en doe aan levenslang leren met het team.

Agnes Peeters

Agnes Peeters (56)

is sinds 1995 zorgcoördinator in de kleuterschool 'Wiebelwoud' in Tessenderlo. Zij verslindt boeken als geen ander en stimuleert op verschillende manieren kinderen en collega's om leesplezier te ontdekken. Dankzij haar jarenlange ervaring heeft zij al tal van creatieve boekenactiviteiten geïntroduceerd. Toch blijft ze leergierig en gaat ze graag op zoek naar nieuwe tips en werkmateriaal.

18

'Onze school beschikt over een heleboel recente boeken. Ik ga vaak naar de bibliotheek in Tessenderlo, maar bezoek ook de bib in Genk en Hasselt en mijn collega doet ook de bibliotheken in Vorst en Beringen aan. Daarnaast gaan wij maandelijks naar de boekhandel om nieuw werk aan te kopen. Hierbij houden we rekening met de thema's die de leerkrachten op dat ogenblik uitwerken.'

'Wij proberen ook in te spelen op moeilijke thema's, zoals een overlijden. Vorig jaar stierf er een zusje van één van onze kinderen. Daarop besloten wij om een rouwkoffer uit te werken, waarvoor ik al een reeks boeken heb aangekocht, zoals 'Dag oude beer' van Udo Weigelt. Dit boek gaat over een oude zieke beer die zal sterven. De beer probeert aan de jongere dieren uit te leggen dat hij een bijzondere reis gaat maken en dat niemand met hem mee kan. Wij werken ook **verteltassen** uit rond verschillende

boeken en maatschappelijke thema's, zoals een echtscheiding. De school beschikt ook over drie zindelijkheidskoffers met boeken zoals 'Jules'. Dit werkt stimulerend voor niet-zindelijke kleuters omdat Jules hun vriendje is en al wel op het potje kan gaan. Van zodra zij zindelijk zijn, ontvangen ze ook hun zindelijkheidsdiploma!'

'Kinderen worden hier verwend met boeken. Deze worden bij ons zoveel mogelijk geïntegreerd in heel het schoolgebeuren. Kinderen die met boeken bezig zijn, leren veel meer en dat is positief voor hun denken. Voor onze oudste kleuters hebben wij ook boekjes om hun woordenschat te stimuleren. En de allerkleinsten kunnen genieten van

boekjes zoals 'Fien en Milo' van Pauline Oud.'

'Regelmatig gaan wij met onze kleuters naar de bibliotheek in Tessenderlo. Hier leren ze hoe een echte bibliotheek werkt en mogen ze zelf boeken uitkiezen die ze willen lezen. Wij mogen altijd een dertigtal boeken uitlenen voor een periode van zes weken. Elk jaar zijn er ook projecten in samenwerking met de bibliotheek. De bib wordt omgetoverd tot een heus **leespaleis** met allerlei leeshoeken. Terug in de klas werken de kinderen creatieve activiteiten uit. Elk jaar mogen we van de bibliotheek ook een **boekenpakket jureren**. De leerkrachten lezen deze verhalen voor aan de kleuters en dan mogen ze zelf jury spelen. Zelf presenteer ik de schoolfeesten en musicals, die vertrekken vanuit een boek zoals 'Eefje donkerblauw' van Geert de Kockere of 'Joke en het geheim van het museum' van Ann Martin.'

'Ik heb enkele nascholingen gevolgd bij Daniëlle Daniels, die de voordelen van

Schoolhoofd Helleke Swinnen over boekenjuf Agnes

'Boeken doordringen haar leven op elke manier. Daarom besloten we om haar te nomineren voor de Beste Boekenjuf. Ze is constant met boeken bezig en leest ontzettend veel. Agnes slaagt er als geen ander in om kinderen en collega's de boekenmicrobe door te geven. Ze probeert iedereen aan te zetten om zoveel mogelijk boeken te lezen, niet enkel kinderen, maar ook volwassenen én ze geeft tips waar nodig!'

interactief voorlezen en de **kamishibai** promoot. De kinderen vinden dit ook fantastisch en daardoor beschikken we nu over vier kamishibais, zodat iedereen aan zijn trekken komt. In de Gemeentelijke Bibliotheek werken ze een uitleensysteem uit voor de kamishibai-prenten, maar momenteel trek ik naar de bib van Hasselt om deze prenten in onze school te integreren.'

'Al onze klassen beschikken over een aantrekkelijke **boekenhoek** waar een breed gamma aan boeken op het niveau van de kinderen terug te vinden is. Wanneer de leerkrachten een nieuw thema aanklaarten, worden deze boeken vervangen zodat het aanbod vernieuwend blijft. In sommige klassen werd er ook een luisterhoek met luisterboeken geïntegreerd.'

'Wij besteden veel aandacht aan leesplezier en voorlezen. **Ouders worden betrokken** bij het maken van verteltassen en worden op de hoogte gebracht van het belang van voorlezen en de taalontwikkeling die hier parallel mee samenhangt. Naast de kleurplaten en verkleedoutfits, bevatten de verteltassen ook een handleiding met doelstellingen. De verteltassen worden zeer positief onthaald door de ouders. Zij mogen de tas een volledige week houden en kunnen hun ervaringen meedelen in een boekje dat meegegeven wordt. Sommige ouders fungeren ook als **vertelouders**. We zijn druk bezig met de voorbereiding van de Jeugdboekenweek

waarbij we ook ouders betrekken. Zo komen zij tijdens deze week verhalen voorlezen aan de kleuters.'

'Regelmatig werken wij **projecten** uit rond bepaalde thema's, zoals kunst. We integreerden verschillende kunstboeken op het niveau van de kinderen. De kinderen mochten zelf ook de kwast in handen nemen en een kunstwerkje maken. Het stimuleert kleuters dat het niet louter bij boeken blijft, maar dat er ook leuke activiteiten aan worden gekoppeld. Zo kan je hen in contact brengen met alle soorten boeken, die ze uiteindelijk leren smaken.'

'Onze kleuterschool werkt samen met het eerste leerjaar. Wanneer de eerste-klassertjes kunnen lezen, komen zij op **bezoek** in de derde kleuterklas en lezen hen een verhaaltje voor. Dit stimuleert de kinderen van het derde kleuterklasje omdat ze op die manier al een beeld krijgen van wat ze volgend jaar zullen kunnen.'

'Wij bieden aandacht aan kansarmen en zwakkere lezers. Bij ieder oudercontact proberen wij de ouders aan te zetten om voor te lezen. Ze mogen trouwens altijd boeken meenemen van onze klasbibliotheken. De drempel naar de Gemeentelijke Bibliotheek is soms groot en daarnaast moet je rekening houden met het feit dat niet elk gezin boeken

in huis heeft. In de kleuterschool zijn er ook een aantal anderstalige kleutertjes. Wekelijks worden zij apart genomen voor taalstimulatie.'

'Daarnaast stimuleren wij ook de sterkere lezers. Er zijn een aantal driejarigen die presteren op het niveau van de vierjarigen en voor deze kinderen ga ik op zoek naar een moeilijker boekje. Ze mogen hun concentratie en interesse niet verliezen.'

'Mijn collega's zijn geweldig! Samen vormen we een dynamisch team en stimuleren we elkaar om met boeken bezig te zijn. Ik lees ook tijdschriften en als hier iets interessants in staat voor de school of kinderen, dan knip ik dit uit en deel ik het graag met mijn collega's! In het lerarenlokaal hangt het prikbord intussen al vol!'

'Ik zou me geen leven kunnen voorstellen zonder boeken. Ik ben nogal een slechte slaper, maar dat is ook een voordeel omdat ik 's avonds veel kan lezen. Soms lees ik zelfs twee boeken tegelijkertijd. Ik ben ook lid van de leesgroep van de bibliotheek van Tesselro. Iedereen leest dan hetzelfde boek en vervolgens houden we hier een discussie rond of organiseren we een andere activiteit. Binnenkort is het weer Literaire Lente: geweldig!'

Conny Durnez

Conny Durnez

is GOK-leerkracht en beleidsondersteuner van de kleuterafdeling 'De Graankorrel' in Geluwe. Jarenlang was zij kleuterleidster en in haar hart is ze dat nog steeds. Haar liefde voor boeken is enorm groot en daarom werkt ze al haar ideeën uit tot in het kleinste detail.

20

'Vorig jaar hebben wij een schoolbibliotheek ingericht. Deze staat momenteel nog in zijn kinderschoenen, maar ieder jaar willen we het aanbod laten groeien door nieuwe boeken aan te kopen. De leerkrachten kiezen een centraal boek bij hun thema dat vervolgens wordt aangekocht. Van deze boeken worden **prentenboekendozen** gemaakt, waarmee een verteltas, een verteltafel of -hoeken **taliger** kunnen gemaakt worden. Hier doen we in samenspraak met de leerkrachten beroep op de ouders om de inhoud van de dozen te realiseren. We werken ook aan kleu-

terparticipatie door middel van verteltasen rond sociale problemen, zoals zindelijkheid. Volgend schooljaar nemen we dan weer andere sociale en emotionele thema's. We geven deze tassen ook mee naar huis geven, zodat men daar ook gestimuleerd wordt om met boeken bezig te zijn. Op het oudercontact heb ik trouwens een kleine workshop georganiseerd rond de verteltas en ouders weten nu waaraan ze zich kunnen verwachten.'

'Naast centrale boeken verrijken we de schoolbibliotheek ook met informatieve boeken, zoekboeken en knisperboeken, zodat we een **leesverbredend aanbod** kunnen aanbieden. Op die manier willen we alle kleuters bereiken om aan het lezen te slaan. Bij de keuze van boeken spelen we ook in op de interesses van de kinderen. Tijdens het bezoek aan de Gemeentelijke Bibliotheek kom je veel te weten over hun voorkeuren: de meisjes kiezen vooral boeken uit die kleurrijk zijn, terwijl jongens eerder naar weetboeken grijpen.'

'Op school hebben we een leespaleis waarbinnen ik de leesprinses ben. Deze knusse ruimte werd met inbreng van de kleuters twee jaar geleden ingericht. Door de intimiteit en het gevoel van verbondenheid, groeit het vertrouwen en komen stillere kleuters gemakkelijker tot gesprek. Het voorlezen wordt altijd in een muzisch jasje verpakt. Telkens begint het verhaal met een vast ritueel.'

'Als GOK-leerkracht vertel ik **preventief** het centraal boek van een thema aan de laagtaalvaardige en anderstalige kleuters. **Interactief** voorlezen is daar-

bij heel belangrijk. Kleuters gaan communiceren door vragen te beantwoorden, door te fantaseren, door vooruit te lopen in het verhaal en door hun gevoelens te uiten. Er wordt gekeken naar het uitzicht van het boek en zo proberen ze de inhoud te voorspellen. Alle kleuters doen aan **boekoriëntatie** en bij de oudere kleuters wordt er ook stilgestaan bij de schrijver en illustrator. Kinderen kunnen woorden uitbeelden of naspellen en kunnen een voorgelezen verhaal navertellen. Zo leren ze de taal van een boek te begrijpen. In de klas bieden we veel aandacht aan de taalhoeken. In de computerhoek ga ik bewust woordenschat rond een bepaald thema stimuleren. Samen met de kleuters maak ik een PowerPoint-presentatie waarvan ze zelf de woordenschat mogen inspreken.

In de toekomst willen wij ook graag luisterboeken maken zodat zij deze woorden ook kunnen horen.'

'Ik probeer de kleuters de kans te bieden om alle aspecten van het leesplezier te ervaren. Op dinsdag lees ik gekende en minder gekende sprookjes voor. Dan wordt er niet interactief voorgelezen om de magie van het verhaal niet te doorbreken. Ook andere kleuters krijgen de kans om naar het leespaleis te komen. Dit kan met de GOK-leerkracht, maar ook met de eigen juf of ouder. Poppenkast, kamishibai en **digitale verhalen** zijn -naast het voorlezen- vertelvormen waarmee de kleuterleidsters kunnen experimenteren. Soms gebeurt het dat er klasoverschrijdend wordt gewerkt met een lagere klas. Ook het middaglezen gebeurt in het leespaleis. Samen met de GOK-leerkracht van het lager onder-

Schoolhoofd Jos Depoortere over boekenjuf Conny

Conny is een werkpaard. Op korte termijn heeft zij tal van nieuwe initiatieven in onze school gelanceerd. Zij heeft een hart voor het kleuteronderwijs en ondersteunt haar collega's met haar enthousiasme en dat werkt aanstekelijk. Conny onderhoudt ook het contact met de Gemeentelijke Bibliotheek en hier plukken onze leerlingen de vruchten van! Daarnaast heeft zij met ouders en collega's het Leespaleis ingericht en de kinderen vinden dit fantastisch.'

wijs begeleiden we leerlingen en kleuters en lezen we om de beurt in een boek.'

'Er is ook een **leesprins** en die kwam er op aanvraag van de kinderen. Op een bepaalde dag vroegen ze naar mijn leesprins waarop ik hen antwoordde dat hij druk bezig was in het bos.

Oorspronkelijk was de leesprins een fictieve persoon, maar omdat de kinderen naar hem bleven vragen, besloten we om op zoek te gaan naar een persoon die voor deze rol geschikt was. En wie zoekt, die vindt! De leesprins kwam voor het eerst bezoek bij de officiële opening van het leespaleis. Dit jaar kwam hij op bezoek om de Gedichtendag aan te kondigen. Daarnaast las hij ook verschillende gedichten voor de kleuterschool als voor de lagere school en hij doet dat enorm goed!'

'In het kader van het GOK-beleid hebben alle leerkrachten hun boekenhoek in hun klas aangepakt zodat er in elke klas een knusse plaats is om te lezen. Tijdens de eerste cyclus van GOK hebben we gekozen voor taalvaardigheid met als actiepunt 'leesbevordering'. We geven in elke klas aandacht aan leesverbredend lezen en we organiseren allerlei activiteiten op school- en klasniveau. Binnen een aantal weken ga ik met de kleuters verschillende boeken maken, zoals een **levensgroot kookboek** waarin de leerlingen kunnen krui-pen. Daarnaast verzoeken wij ouders en grootouders om te komen voorlezen in de klas. Kleuters uit de derde kleuterklas proberen wij te stimuleren door middel van een **leespaspoort**. Bij ieder bib-bezoek krijgen zij een kruisje op hun paspoort. Via de **leesberg** kunnen de kleuters een **leesvlag** winnen. Deze kinderen kunnen nog niet lezen, maar het is belangrijk dat ze bezig zijn met

boeken, aangezien ze daarna naar het eerste leerjaar gaan. Ouders krijgen een brief waarin het belang van voorlezen duidelijk gemaakt wordt en waarbij ze enkele tips krijgen om voor te lezen. Daarnaast maak ik reclame voor de **snippertas**: dit is een rugzakje met prentenboeken op maat van de kleuters. Een ander leuk initiatief dat wij organiseren is de **boekenquiz** voor de derde kleuterklas. Tijdens deze quiz worden er vragen gesteld over de boeken die tijdens het schooljaar werden voorgelezen. Ze doen dit enorm goed, maar de beker die eraan vast hangt, zal hen vast wel dat extra duwtje in de rug geven!'

'Wij werken ook nauw samen met de plaatselijke bibliotheek. Zo kunnen we beiden onze werking versterken. Samen organiseren wij een aantal initiatieven, zoals het **voorleesontbijt** waar de bibliothecaris een ontbijt voorziet en de school voor voorlezers zorgt. Dit schooljaar kwam er een verteller naar de bib om de kleuters mee te nemen in zijn fantasiewereld. Ieder jaar organiseer ik bibactiviteiten voor alle kleuterklassen, zoals de snuffelzoektocht met Jules voor de allerkleinsten, de raadselspeurtocht voor het tweede kleuterklasje en de letterdief in de bib voor de oudste kleuters.'

'Als kind was ik al gefascineerd door boeken en door tekeningen. In mijn vrije tijd help ik ook mee aan een taalkamp voor allochtone kinderen in Roeselaere. Ik vind het enorm belangrijk dat kinderen met taal bezig zijn, maar dat ze ook goede voorbeeld kunnen overnemen van hun ouders of opvoeders, want **zien lezen, doet lezen!**'

Lies Punnewaert

Lies Punnewaert (41)

werkt al 20 jaar in de Gemeentelijke Basisschool 'Van Asbroeck' in Jette. Zij is juf muzische vorming en taal-leerkracht. Lies probeert in alle klas-sen op verschillende manieren haar liefde voor boeken door te geven. Dit is niet altijd evident, aangezien 90% van de leerlingen anderstalig zijn, maar toch slaagt zij keer op keer opnieuw in haar missie.

22

'Boeken komen bij ons op school heel vaak aan bod. Ik zorg ervoor dat de diversiteit bewaard blijft. Die afwisseling begint al bij de keuze van boeken: zowel strips, informatieve boeken, klassiekers in de kinderliteratuur, prentenboeken, kunstboeken, kookboeken, luisterboeken, boeken rond filosoferen met kinderen, ... noem maar op. Ik geloof dat ik alles al een keertje heb uitgeprobeerd. Ik voer een constante zoektocht naar boeken die aansluiten bij de leefwereld van onze kinderen of die een thema uit de klas verrijken. Boeken in een museumshop worden vaak vergeten, maar toch vind je daar pareltjes terug. 'De vijf zintuigen' van Hervé Tullet bijvoorbeeld kan je in verschillende vakdomeinen gebruiken: binnen WO ligt dat voor de hand, maar ook binnen drama, beeldend werk, kookactiviteiten of een informatieve tekst lezen. Zelfs sociale vaardigheden behoren tot de mogelijkheden.'

'Wij werken heel nauw samen met de bibliotheek van Jette. Wij hebben slechts een bepaald budget en dit geven we eerder uit aan culturele projecten dan aan boeken. Toch slagen we erin om de kinderen een ruim aanbod aan boeken aan te bieden: slechts één telefoontje naar de bibliotheek kost het ons om ieder boek te krijgen dat zij aanbieden. Ik weet dat er scholen zijn die een heuse bibliotheek hebben, maar persoonlijk vind ik de samenwerking met de bibliotheek een meerwaarde omdat je bij de bibwerking ook ouders kan betrekken. Zo organiseren wij samen met de bibliotheek het project 'Boekenbende aan huis'. Dit is een initiatief dat onder andere uit gaat van de lerarenopleiding van de Brusselse hogeschool EHSAL. Voor dit project worden er voornamelijk scholen geselecteerd waar er veel kinderen zijn met taalarmoede. De studenten van EHSAL gaan vijf keer voorlezen aan huis. Vervolgens wordt er een afsluimoment georganiseerd waarbij de voorlezer

het kind en zijn ouders uitnodigt in de bibliotheek van Jette, waar ze een rondleiding en geschenk krijgen. Dit initiatief bestaat al 15 jaar en werkt bijzonder drempelverlagend: het verhoogt de positieve gevoelens rond Nederlands bij allochtone gezinnen.'

'Het vergt voor anderstalige kinderen veel moeite om technisch lezen onder de knie te krijgen. Strips worden graag gelezen, maar soms zijn 'Suske en Wiske' al te moeilijk. Daarom krijgt de school ook steun van het 'Voorrangbeleid Brussel'. Deze vzw ondersteunt basisscholen op het gebied van taalvaardigheid, omgaan met diversiteit en differentiatie en het samenwerken met ouders. Zij houden zich bezig met het uitwerken van leesstrategieën, maar dat wil nog niet zeggen dat een kind automatisch graag leest. Er zijn een aantal leerlingen die liever wachten tot er een film van het boek verschijnt. Deze attitude proberen wij net te doorbreken door creatief te werken rond boeken en belang te hechten aan leesplezier.'

'In het eerste leerjaar zijn de meeste kinderen gemotiveerd om te leren lezen, maar gaandeweg verliezen ze hun interesse. Daarom organiseer ik in iedere klas activiteiten en probeer ik een boekensfeer aan te wakkeren. Ik probeer leesplezier en het ontwikkelen van sociale vaardigheden aan elkaar te koppelen. Dit is niet altijd gemakkelijk voor ons doelpubliek, maar gelukkig zijn er heel wat boeken die zwaardere thema's op een toegankelijker manier aankaarten. Binnenkort willen wij een project opstarten rond het thema pesten en daarvoor heb ik al een boek klaarstaan!'

'Ieder jaar proberen wij ook het accent te leggen op één **boekenproject**. Er zijn talrijke initiatieven waarop je kunt inspelen, maar we springen niet blindelings op de kar. Onlangs hebben we een project georganiseerd rond het thema 'slapen' omdat we opmerkten dat kinderen te weinig slapen. Daar-

'Voor Gedichtendag kreeg ik carte blanche van mijn schoolhoofd. Ik besloot om een **poëzieroute** te maken op school. Daarom droeg ik in iedere klas een gedicht voor waarmee ze verder aan de slag konden. De kinderen schreven zelf gedichten en deze vulde ik verder aan met gedichten die hierbij aansloten. Deze gedichten werden verspreid over de hele school: van in het toilet tot bij ons schoolhoofd!'

'Eigenlijk ben ik officieel aangenomen als leerkracht muzische vorming. Toen ik tien jaar in het onderwijs stond, besloot ik om creatieve agogiek te studeren, omdat ik het muzische verder wilde uitdiepen. **Ik vertrek altijd vanuit een boek**. Zo gebruikte ik 'De GVR' van Roald Dahl om te koken. Daarnaast gebruik ik ook veel kunstboeken, zelfs in de kleuterklas. Mijn collega had een boek liggen van Wassily Kandinsky. Dit boek was natuurlijk veel te moeilijk en daarom zette ik het om naar hun

was een aanzet om Dimitri Leue ook als schrijver te leren kennen. Ieder jaar wordt in Jette het project '**Lezen in je gemeente**' georganiseerd. Je krijgt een thema van de organisatie waarrond je zelf een activiteit moet uitwerken. Zo kregen wij ooit het thema 'koken' en ontwierpen we een kookboek waarvoor we de eerste prijs kregen. In een ander jaar kregen we het thema 'sprookjes' opgelegd. Veertien dagen lang werkten we rond sprookjes in het Boudewijnpark ofte het magische sprookjesbos.'

'In het zesde leerjaar kregen we vanuit het Onderwijssecretariaat van Steden en Gemeenten de opdracht om het sprookje 'Roodkapje' van de gebroeders Grimm te laten herwerken door het zesde leerjaar. Sommige kinderen kenden het sprookje wel, maar boeiend vonden ze het niet. De leerlingen kregen de opdracht om thuis om zoek te gaan naar varianten van Roodkapje, zoals 'Rood Rood Roodkapje' van Edward van de Vendel. Dit prentenboek is een grondige bewerking van het originele sprookje, want in dit boek is Roodkapje niet het brave meisje: ze is namelijk gek op alles wat rood is en dat is vrij problematisch voor de grijze wolf. Roodkapje heeft namelijk een bijl en hakt de wolf in mootjes! We besloten om dit verhaal te verfilmen en dat was een extra motivatie voor de kinderen.'

'Ik prijs mezelf erg gelukkig dat ik mag werken in een zeer dynamisch team dat probeert in te spelen op de leefwereld van kinderen. Wij zullen nooit zomaar een project herhalen, hoe goed het ook was. Het zou jammer zijn als deze projecten hun charme verloren en het houdt je als team wakker om elk jaar iets nieuws uit te proberen. Wie een idee heeft, gooit het in de groep en daaruit groeien de mooiste dingen! Zelf geniet ik enorm veel van lezen: pure ontspanning voor mij! Mocht ik de Beste Boekenjuf van 2011 worden, dan is dat een titel die ik opdraag aan al mijn collega's!'

Schoolhoofd Sonia De Cooman over boekenjuf Lies

Lies onderscheidt zich op verschillende vlakken: door haar creativiteit, persoonlijkheid, gevoel voor humor, haar beleving en omgang met kinderen en door haar interesse voor het muzische. Door al deze capaciteiten slaagt ze erin om verhalen op een originele manier over te brengen op kinderen. Ik zou haar niet meer kunnen missen!

naast is er ook een project geweest rond verkeersveiligheid. Dit jaar hebben we gekozen om een groter project uit te werken rond de Voorleesweek. Hiervoor maakte ik verschillende voorleesboekjes op maat van de 1ste, 2de en 3de graad. Deze boekjes werden uitgedeeld met een woordje uitleg voor de ouders. Het is namelijk de bedoeling dat de ouders meewerken en voorlezen aan hun kinderen. Dit bleek problematisch: de kinderen uit het eerste leerjaar hebben thuis geen boeken. Daarom besloten we om korte verhalen van 'Jip en Janneke' in de bundel te integreren. Wij geven overigens ook taallessen aan allochtone ouders die wensen de taal onder de knie te krijgen.'

niveau. Kandinsky vertrekt bijvoorbeeld vaak vanuit bewegingen van een danseres en dit integreerde ik ook in de kleuterklas: zij moesten deze bewegingen nadoen en vervolgens tekenen op papier. Ik vertel vooral uit alternatieve boeken, maar soms ook uit klassiekers.'

'Als er budget over is, proberen we activiteiten te organiseren of bij te wonen die de meeste kinderen anders nooit zouden doen. Ik heb goede contacten met 'Bronks', die soms voorstellingen met kinderen en jongeren maken. Ik neem regelmatig contact op om te kijken of ze theaterstukken spelen die op maat zijn van onze kinderen. We zijn met de leerlingen ook gaan kijken naar 'Brooddoos' van Dimitri Leue. Dit

Anja Mast

Anja Mast (31)

is zorgjuf in de Vrije Basisschool 'Trapop' in Retie. Zij besteedt veel aandacht aan leesbevordering, leesplezier en leesmotivatie. Haar drie belangrijke peilers! Anja werkt al haar projecten creatief uit en geniet enorm veel van het plezier dat kinderen hieraan beleven.

24

'Lezen is een belangrijke voorwaarde tot **maatschappelijke integratie**. Het is belangrijk dat kinderen het plezier van lezen ontdekken en dit functioneel gebruiken. Daarom schenken wij veel aandacht aan leesbevordering en technisch lezen. Onze school heeft tevens een ruim aanbod van allerlei soorten boeken en daarnaast hebben wij ook een goede samenwerking met de plaatselijke bibliotheek. Zelf werk ik erg graag met samenleesboeken. Regelmatig ga ik naar boekenbeurzen en dan kan ik niet aan de verleiding weerstaan om er een aantal mee te brengen of te bestellen. Op verschillende manieren proberen wij leesbevordering te stimuleren. Zo hebben we een knusse leesklas ingericht waar onze leerlingen tijdens de middag terecht

kunnen en enkele jaren geleden hebben we voor het team een **pedagogische studiedag** georganiseerd over lezen en leesbevordering. Hierbij werkten alle leerjaren een ganzenbord rond boeken uit. Elk schooljaar wordt dit spel in de klas gebruikt om kinderen te laten kennismaken met verschillende soorten boeken en verhalen: deze zijn gekoppeld aan diverse opdrachten. We hopen op die manier hun nieuwsgierigheid en de zin om boeken te lezen aan te wakkeren, want leesmotivatie is en blijft zeer belangrijk.'

'Leesmotivatie is immers de drijfkracht die nodig is om betrokken te zijn bij wat men leest. Een betrokken lezer houdt zich bezig met inhoud: lezen zet aan tot denken, maakt emoties los en roept beelden op. Deze betrokkenheid heeft een positieve invloed op de leesprestaties, want een kind dat betrokken is bij een tekst, leest aanzienlijk beter. Deze leesmotivatie willen we bereiken door een **krachtige leesomgeving** uit te bouwen. Wij hanteren ook een doeltreffende didactische aanpak die vertrekt vanuit de leefwereld van de kinderen. Ons leesonderwijs moet een actief en constructief proces zijn waarbij er bovendien een zinvolle samenwerking is tussen de verschillende partners van de

school, zoals leerkrachten, het zorgteam en de (groot)ouders.'

'De Voorleesweek, Gedichtendag en Jeugdboekenweek worden actief in de verf gezet. Tijdens de Voorleesweek zijn we gestart met een dagelijks kwartier voorlezen uit een verfilmd boek. Het boek wordt in de loop van het schooljaar uitgelezen, zodat de leerlingen in het laatste trimester samen kunnen genieten van de film. In het zesde leerjaar komen familieleden van de kinderen voorlezen in de klas. Ook in de andere leerjaren wordt er elke dag voorgelezen, maar tijdens de Voorleesweek is het wel eens een juf of meester van een andere klas die een verhaal komt vertellen. Af en toe luiden we ook de **boekenbel** en mogen de kinderen naar een verhaal komen luisteren of er zelf eentje lezen. Om het leesplezier bij de kinderen te stimuleren, kunnen alle jaren van de herfstvakantie tot aan de paasvakantie **middaglezen**. In de leesklas kan iedereen dan terecht om ingeduffeld tussen kussens te genieten van hun boek. Met succes: de leerlingen moeten zelfs worden opgedeeld in twee groepen. Zo kan elke groep twee keer per week genieten van hun boek.'

'Bij de Jeugdboekenweek vertrekken we vanuit een centraal thema. Twee

jaar geleden werd het thema 'Achter de spiegel' naar voor geschoven. Voor dit project maakten we een PowerPoint-presentatie met verschillende schilderijen. Enkele leerkrachten voerden een leuk theaterstuk op, waarbij een vrouw een schilderij kwam kopen bij meneer Fantasie, de schilder. Hij toont haar verschillende schilderijen, maar komt plotseling zelf in een schilderij terecht. Aan de hand van verschillende opdrachten moesten de leerlingen een spreuk bemachtigen die ze uit het hoofd dienden te leren. Hierdoor slaagden ze erin om de schilder te bevrijden uit zijn schilderij. Dat jaar werkten we zelfs een **fantasiezolder** uit, waar de kinderen terecht konden om het verhaal te beluisteren. De kinderen vonden dit initiatief fantastisch! Vorig jaar werkten we een project uit rond het Jeugdboekenweek-thema 'recht op boeken'. Op het einde van de Boekenweek hielden de kinderen een grote manifestatie op de speelplaats. Ze hadden allerlei spandoeken gemaakt met hun rechten. Ook in de kleuterschool werken wij met boeken. Ook voor ons jaarlijks grootouderfeest vertrekken wij gewoonlijk vanuit een boek, zoals 'Hekselen' van An Melis, die trouwens zelf even op bezoek kwam. Voor dit initiatief wordt er

zowel voor - als achteraf met het boek gewerkt in alle klassen.'

'Wij hebben ook oog voor anderstaligen en kinderen met een leesstoornis. In de beginfase van hun training haal ik dikwijls peuterboeken uit de bibliotheek, die bedoeld zijn om de woordenschat te trainen. Voor zwakkere lezers hebben we 'Sprint', een softwareprogramma waarmee teksten die te moeilijk zijn, worden voorgelezen door de computer. Daarnaast hebben wij ook aangepaste boeken, zoals 'Zoeklicht' voor kinderen met dyslexie. Wij geven aan alle kinderen en ouders ook tips mee over hoe ze op zoek kunnen gaan naar een geschikt boek door middel van bijvoorbeeld de vijfvingertest.'

'Ook al proberen wij zoveel mogelijk aandacht te besteden aan het leesplezier, er zijn toch een aantal zwakkere lezers die we leestraining geven, al is dit bij sommigen niet voldoende. Een tijd lang speelde ik in op de verschillende interesses van ieder kind en zocht voor hen boeken uit die hierbij aansloten. Deze techniek werkte goed, maar was niet haalbaar: er zijn namelijk een stuk of vijftig zwakkere lezers in het eerste, tweede en het derde leerjaar. Daarom integreer ik nu verschillende **samenleesboeken** en dat vinden ze ook fijn!

Wij hebben ook een aantal leerlingen die in de **lees - en boekenjury** zitten van de bib. Zij motiveren hun vriendjes om bepaalde boeken te lezen en dat werkt! We merken dat er in sommige gezinnen geen leescultuur is. Zo vroeg ik aan een zwakker lezertje of hij thuis boeken had. Hij antwoordde dat er slechts één boekje in zijn boekenkast stond. Dat vond ik verschrikkelijk! Daarom proberen we ouders zoveel mogelijk te stimuleren om naar de bibliotheek te gaan zodat zij en hun kinderen in contact komen met boeken, want dat is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Als school geven we zelf het goede voorbeeld en gaan we om de drie weken naar de bib. Ik probeer ouders ook te stimuleren om te **blijven voorlezen**, ongeacht of hun kinderen al zelf kunnen lezen. Kinderen genieten enorm van voorleesmomenten en dat vind ik belangrijk.'

'Iedere school neemt AVI-niveautesten af om te kijken hoe het kind evolueert, maar zelf zou ik graag willen omschakelen. Wij pinnen ons hier niet op vast, maar spijtig genoeg doen sommige ouders dat wel. Sommige ouders vragen ons wanneer er een test wordt afgenomen zodat ze weten wanneer ze moeten trainen. Maar dat is niet de bedoeling: zij moeten regelmatig

Boekenjuf Anja

lezen met hun kind. Gelukkig begrijpen de meeste ouders onze boodschap en besteden ze er ook voldoende aandacht aan. En als dat niet het geval is, wordt dit zo goed als mogelijk opgevangen door onze school.'

'In het derde leerjaar zijn er trouwens ouders die fungeren als (voor) leesouders. Zij komen helpen bij het niveaulezen. Daarnaast proberen we onze leerlingen ook te stimuleren door middel van **tandemlezen**. Zo leest het tweede leerjaar samen met het zesde en dat vinden de kinderen geweldig. De oudere leerlingen krijgen hierdoor verantwoordelijkheid en de jongere kinderen kijken op naar hun leespartner. Bovendien werken we op deze manier tegelijk aan sociale vaardigheden en relaties. Binnenkort wordt de Kamishibai geïntroduceerd op school en

daar kijken we reikhalzend naar uit. We willen graag de leerlingen van het vijfde en het zesde leerjaar stimuleren om **zelf Kamishibai-prenten** te maken, die ze vervolgens aan de kleuters mogen vertellen. Dan zijn ze eigenlijk zelf boeken aan het maken en hopelijk vinden ze dit even fantastisch als alle andere initiatieven! De kindjes van het eerste leerjaar hebben samen ook al eens een echt boek gemaakt, dat we in boekvorm hebben laten maken.'

'Als kind las ik weinig boeken. Thuis gingen we nooit naar de bibliotheek, maar dat is nu wel anders! Ik ben gebeten door de boekenmicrobe en ik kan enorm genieten van jeugdboeken. Zelf lees ik elke avond voor aan mijn eigen zoontje en dat vindt hij geweldig. Iedereen zou dit moeten proberen!'

Schoolhoofd Greet Verwaest over boekenjuf Anja

'Anja heeft gezorgd voor het huidige boekenklimaat op school. Dankzij haar is leesbevordering, leesmotivatie en -plezier gestructureerd in onze schoolwerking en dat is geweldig. Zij heeft ontzettend veel ideeën en werkt deze creatief uit. Anja is ook de trekker van de Jeugdboekenweek, een fantastisch project waar heel de school actief mee bezig is. Anja is een echte aanwinst voor ons team en verdient het om de titel van boekenjuf te krijgen!

Ann Tronquo

Ann Tronquo (42)

is de leider van het papegaaiduikersnest in 'De Feniks', een Jenaplanschool in Gent. Typisch voor dit onderwijs is het groeperen van verschillende leeftijden in een klas. Zo heeft Ann de leerlingen van het vierde en het vijfde leerjaar onder haar hoede en stimuleert ze onder meer deze kinderen om creatief met taal bezig te zijn.

'Vlaanderen telt vijf Jenaplanscholen. Dit type onderwijs richt zich naast inzichtelijke kennis en vaardigheden ook op burgerzin, coöperatief samenwerken, communiceren, conflictoplossend handelen en dergelijke. Op een Jenaplanschool onderscheiden we vier basisactiviteiten: gesprek, spel, werk en viering. In De Feniks werken we als team sterk samen en leren we voortdurend van elkaar. Er wordt gewerkt met stamgroepen in plaats van klassen: kinderen van verschillende leeftijden worden bij elkaar gebracht waardoor ze ook de kans krijgen om van elkaar te leren en voor elkaar te zorgen.'

'Ik ben de nestleider van het papegaaiduikersnest. Dit is een gesloten stamgroep: zowel instructie als project en andere lessen worden binnen dezelfde groep gegeven. Iedere dag starten wij met een kring. Op maandag gaat deze kring over het voorbije weekend of over zaken die leven binnenin het nest en plannen we de week die komt. Vanuit de kring wordt er op andere

dagen Nederlands gegeven. Zo komen taalbeschouwing, spelling, drama en spreken aan bod. Elke les is onderdeel van het lopend wereldoriënterend project dat met de kinderen gekozen werd of sluit aan bij de actualiteit. We zijn ervan overtuigd dat deze context een meerwaarde aan het Nederlands biedt. Op vrijdagmiddag sluiten wij met de ganse school de week af: we tonen aan elkaar waarmee we bezig zijn in de vorm van een toneel, een lied... Daarna volgt nog een korte kring in de stamgroep. We reflecteren op de voorbije week en evalueren samen. Dit is de beste manier om als groep en als persoon bewust te evolueren!'

'Ik vind taal enorm belangrijk. **Dagelijks wordt er voorgelezen** en krijgen de kinderen een kijk op het mooie en ruime aanbod van boeken. De kinderen komen onder andere in contact met prentenboeken, poëzie en proza. Sinds

vorig jaar hebben wij een uitgebreide schoolbibliotheek. Wij hebben ongeveer 2000 leesboeken, voorleesboeken, infoboeken, luisterboeken en andere. Dit ruime aanbod is zowel toegankelijk voor de kleuters als voor de bovenbouw. Alle boeken zijn opgenomen in een bibsysteem en stilletjes aan voegen we ook boekverslagen van leerlingen toe! Zo worden de kinderen zelf een recensent en dat vinden ze geweldig! Daarnaast beschikt elke klas over een eigen bibliotheek en trekken wij regelmatig naar één van de bibliotheken in de buurt. Het bibbezoek proberen wij vanaf de kleuterschool te stimuleren en we merken dat dit zijn vruchten afwerpt. Davy, een medewerker van de bibliotheek, merkt op dat kinderen en ouders vaak naar de bibliotheek komen in hun vrije tijd.'

'De meeste leerlingen van deze school lezen graag, maar daarnaast hebben

wij ook een aantal kinderen die nog niet door de boekenmicrobegebeten zijn. Dikke boeken beangstigen snel, maar er zijn Vlaamse Filmpjes, goeie prentenboeken,... en hierdoor wordt de drempel lager. Een dik boek wordt niet als 'beter' aanzien. Een prentenboek in de bovenbouw wordt niet als minderwaardig bekeken. Het gaat om leesplezier. Het werkt zeer aanstekelijk als je zelf van boeken houdt en wanneer je zelf leest en voorleest.'

'Wij proberen op verschillende manieren het lezen te bevorderen. Zo houdt elke stamgroep wekelijks een **lees-café** waar kinderen in stilte lezen en genieten van een drankje. Het leescafé bestaat enerzijds uit het stillezen en anderzijds uit boekpresentaties. Ook de leerkrachten lezen op dat moment in hun eigen boek! Dit initiatief is een succes. In mijn stamgroep lezen we in de kring. Het principe blijft hetzelfde, maar we lezen lekker gezellig dicht bij elkaar. Dat schept een samenhangigheid in het leesplezier. Tweewekelijks is er ook peer tutoring en filosoferen.'

'Filosoferen vinden wij belangrijk omdat kinderen geleidelijk aan hun eigen wereldbeeld leren verwoorden. Wij proberen denkvaardigheden en een eigen zienswijze te ontwikkelen. Onze leerlingen zijn niet enkel in staat om ruimer te denken, maar ze leren ook

argumenteren en stellen hun eigen gedachten in vraag. Hierdoor wordt zowel het creatief denken als het analytisch denken geprikkeld. Het filosoferen begon aanvankelijk met een verhaal of een beeld, maar dat beschouwend denken is ondertussen zo eigen geworden dat de kinderen het zelf een plaats geven in zowat elke les. Ook taalarme kinderen drukken zich vrijuit uit en zijn er goed in! Je kan het immers nooit bij

vinden we zeer belangrijk. Boven alles willen we dat kinderen graag boeken lezen en niet dat er te hard gefocust wordt op het AVI-niveau. Ik vind dit een doodoener, want kinderen moeten zelf de mogelijkheid krijgen om te beslissen wat ze lezen. Wij nemen deze testen wel af om na te gaan of er evolutie is in het leesgedrag van het kind.'

'In De Feniks lopen er verschillende schoolprojecten. Eentje daarvan zijn

Schoolhoofd Sofie Strobbe over boekenjuf Ann

'Ann werd genomineerd door haar collega's omdat zij er als geen ander in slaagt de rest te besmetten met de boekenmicrobe. Zij is enorm enthousiast en doet je zin krijgen om boeken te verkennen. Je moet het geluk hebben dat je een boekenjuf als Ann tegen komt. Mocht zij er niet zijn, hadden wij geen prachtige, ingerichte bibliotheek! Boeken zijn voor haar enorm belangrijk en dat straalt zij elke dag opnieuw uit!'

het verkeerde eind hebben. Gedachten zijn nooit af, maar steeds in beweging.'

'Het begrijpend lezen proberen wij vooral te stimuleren door het gebruik van **peer tutoring**. Hierbij houden wij rekening met het samenstellen van de koppeltjes. Een taalarm kind koppelen we niet per se aan iemand die goed kan lezen. Een ouder taalarm kind ervaart een groot succes als hij de leesstrategieën kan toepassen bij een jonger kind! De betrokkenheid en het welbevinden

de **taalcreaties** waarbij de kinderen zelf bepalen waarover ze schrijven, wanneer ze schrijven en in welke vorm ze dat doen. Ze schrijven teksten over hun eigen ervaringen, gedachten en gevoelens, maar verzinnen ook verhalen. Dit werken ze heel creatief met de computer uit of tekenen of knutselen erbij. Hun creaties brengen ze enthousiast naar voor. Ze zijn besmet door de schrijfmicrobe en dat werkt als een kettingreactie van groep naar groep. Ik heb bijvoorbeeld een leerling die slecht is in

spelling, en toch schrijft hij pagina's voll! Dit is ontzettend fijn om te zien. Als de begeesting er is, dringt de noodzaak van een betere spelling zichzelf op. Zelf schrijf ik ook ontzettend graag poëzie of kinderverhalen. Het is puur door de goesting dat ik een pen in mijn handen neem.'

'Wij spelen ook in op de Voorleesweek en Gedichtendag, al hebben we daarbuiten vaak poëtische momenten. Dankzij de kinderen krijgen die dagen toch nog iets extra. Zo schreven enkele kinderen spontaan zelf een gedichtje en droegen dit voor aan iedere groep. Voor afgelopen Gedichtendag legde ik in de leraarskamer enkele lesvoorbereidingen met suggesties. Ik probeer collega's zoveel mogelijk te prikkelen door bepaalde zaken aan te bieden, maar ik wil niets opdringen. Ze kiezen zelf of ze hier gebruik van maken.

Komende Jeugdboekenweek staan er kamishibai's op het programma waarbij de kinderen zowel genieten van het zelf vertellen als het luisteren. De rest van het programma is voorlopig nog strikt geheim. We werken hierbij samen met de plaatselijke bib en Brede School.'

'Niet alleen een sterk team, maar ook ouders spelen een belangrijke rol op allerlei niveaus. Zonder hun medewerking is de school tot weinig in staat. Voor de ontwikkeling van de kinderen is het belangrijk dat je van elkaar weet waarmee je bezig bent. Daarom hebben wij bewust gekozen om de deuren van onze school en klassen open te stellen voor alle ouders en dit op elk moment. **Ouders zijn hier altijd welkom!** Een aantal van hen fungeren als **leesouders**, een tweetal engageren zich in de **schoolbib** en daarnaast zijn er ook een

aantal **acteerouders** die mee op de kar springen.

'Zonder boeken zou ik niet de persoon zijn wie ik ben. Mijn wereld zou zeer arm en fantasieloos zijn. Ik heb die uitlaatklep nodig, net zoals een potlood een punt nodig heeft om te kunnen tekenen. Als ik niet lees of schrijf, dan dringt het zichzelf op. Boeken en taal behoren tot mijn primaire behoeftes!'

interview met Geert Van den Bossche

Geert Van den Bossche is gedelegeerd bestuurd van de Vlaamse Uitgevers Vereniging (VUV). Deze vereniging verdedigt de belangen van uitgevers van algemene boeken, maar ook van educatieve, wetenschappelijke en informatieve uitgaven. Daarnaast organiseert de VUV ook talrijke activiteiten, zoals de 'Beste Boekenjuf of -meester', in samenwerking met Boek.be, CANON Cultuurcel en Klasse.

'Oorspronkelijk was de 'Beste Boekenjuf' een onderdeel van een groter geheel, namelijk 'Lang zullen we lezen'. Dit was een initiatief van de Vlaamse kinderboekenuitgevers om kinderen in het basisonderwijs aan het lezen te krijgen. Deze uitgevers staan dicht bij hun lezers en hebben bovendien een goed contact met boekenhandelaars en lagere scholen. Ze willen hun kennis en ervaringen ook maatschappelijk inzetten, vandaar deze actie rond leesbevordering.'

'De oorspronkelijke actie bestond uit drie onderdelen, namelijk het 'Bovenste Beste Kinderboek', 'Snoepboeken' en de 'Beste Boekenjuf'. Bij het eerste onderdeel werden er een aantal boeken voorgesteld aan kinderen en mochten zij oordelen welk boek zij het leukste vonden. Bij 'Snoepboeken' probeerden we ouders en leerkrachten aan te zetten om een boek mee naar school te brengen wanneer er een kind verjaarde. Hierdoor werden geleidelijk aan klas- en schoolbibliotheken vernieuwd. Dit project stimuleerde leesbevordering in zijn totaliteit, maar door allerlei omstandigheden vielen de eerste twee acties weg. Toch vonden we het erg belangrijk om verder te doen met de 'Beste Boekenjuf'.'

'Door de inzendingen die voortvloeien uit deze actie, krijgen wij allerlei informatie binnen over de initiatieven die de scholen organiseren. Al een paar jaar hadden wij de idee om met deze informatie iets te doen, maar op dat ogenblik bots je tegen de grenzen van je opdracht. Daarom is de samenwerking met CANON van groot belang: de uitgevers bieden de inhoud aan en weten waar hun boeken voor staan en wat kan aanspreken voor bepaalde doelgroepen, terwijl CANON al deze informatie kan verzamelen en deze via verschillende kanalen kan aanbieden aan het beoogde publiek. De samenwerking is complementair: ieder doet zijn eigen taak, maar we versterken elkaar daar in.'

'Ondertussen zijn we al aan de achtste editie toe van de 'Beste Boekenjuf' en ik heb de indruk dat dit project ieder jaar groeit en sterker verankerd raakt. Voor de editie van dit jaar publiceerde Klasse voor het eerst een dubbele pagina met een oproep. Na enkele dagen stroomden verschillende inzendingen binnen. Het effect was ontzettend groot en dat is fijn, want op deze manier worden scholen bereikt die anders niet zouden deelnemen aan dergelijke acties.'

'Dit jaar worden er ook filmpjes aangeboden op een website en verschijnt er een publicatie met verschillende interviews van boekenjuffen en -meesters. Dit is fantastisch, want als we dit jaar na jaar kunnen herhalen, beschikken we na verloop van tijd over talloze goede voorbeelden. Stel dat je net afgestudeerd bent als leerkracht en je komt in een school terecht waar er geen boekenklimaat aanwezig is, dan kan je terugvallen op deze voorbeelden en ze integreren in je klas of aanprijzen bij je collega's en directie.'

'Scholen moeten voldoende aandacht besteden aan leesplezier en daarbij is een rijk en stimulerend leesaanbod erg belangrijk. Vaak staan er nog vele oude boeken in hun boekenkasten en daar moet verandering in komen. Oude boeken op zich zijn niet noodzakelijk slecht, maar als je als leerkracht de kinderen informatie wil geven over kinderdiversiteit of interculturaliteit, moeten ook recentere boeken aanwezig zijn.'

'We begrijpen dat scholen niet altijd over voldoende middelen beschikken. Soms kopen leerkrachten zelfs met eigen geld boeken aan en worden ze hier niet voor gewaardeerd. Daarom krijgt de winnaar van de Beste Boekenjuf een mand met honderd recente kinderboeken: voor elke leeftijd wat wils!'

'Beste boekenjuf/meester 2011 – 9 verhalen uit de praktijk' is een publicatie van het Agentschap voor Onderwijscommunicatie, CANON Cultuurcel

Algemene coördinatie
Sarah De Graef

Journalistieke verslagen
Marijke Clabots

Projectbegeleiding
Dirk Terryn

Tekstredactie
Dirk Terryn en Steven Ceuppens

Eindredactie
Steven Ceuppens

Fotografie
Coverfoto: Katrijn Van Giel
Foto's binnenwerk: Marijke Clabots,
behalve p. 14 (Daniëlle Daniels)
en p. 30 (Geert Van den Bossche)

Lay-out
Patricia Vandichel - Departement Diensten voor Algemeen Regeringsbeleid
Communicatie

Druk
Agentschap voor Facilitair Management - Digitale Drukkerij

D/2011/3241/055

Beste Boekenjuf/meester is een project van CANON Cultuurcel in samenwerking met Klasse, Groki/VUV, Lessius Mechelen

De juryleden voor de editie 2011
Bart Desmyter
Veerle Moureau
Marina Waterschoot
Daniëlle Daniels
Ria Dorssemont
Wally De Doncker
Tiny Taels (Boekenjuf 2010)

Meer voorbeelden en inspiratie op: www.boekenjuf.be

